

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ-ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ»**

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2008-2011 ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΚΟΣ ΠΑΠΑΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΔΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΙΟΥΝΙΟΣ

2012

Περίληψη

Η παγκόσμια οικονομική κρίση, βρήκε το κυπριακό τραπεζικό σύστημα να αντέχει το πρώτο κύμα της κρίσης λόγω της σωστής δομής του και τους μέχρι τότε καλούς δημοσιονομικούς δείκτες της κυπριακής οικονομίας. Η ραγδαία όμως επιδείνωση των δημοσιονομικών δεικτών της κυπριακής οικονομίας γενικότερα το 2009 δεν άφησε ανέπαφο και το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου αφού αυξήθηκαν οι επισφάλειες του. Οι τράπεζες τότε στράφηκαν σε μια πιο συντηρητική χρηματοδότηση δίνοντας έμφαση στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου τους. Απότοκο αυτού ήταν η μείωση των κερδών των τραπεζών στα έτη που ακολούθησαν. Η επένδυση στα ελληνικά ομόλογα στα τέλη του 2009 και αρχές του 2010 θεωρήθηκε ως μια καλή επιλογή εναλλακτικής μορφής αύξησης της κερδοφορίας για τον λόγο ότι άφηναν μια καλή απόδοση γύρω στο 7% και αφορούσαν χώρα ευρωπαϊκή που μέχρι τότε θεωρείτο ως επένδυση μηδενικού ρίσκου. Όμως η απρόσμενη απομείωση των ελληνικών ομολόγων γύρω στα τρία τέταρτα της αξίας τους οδήγησαν τις τράπεζες σε σημαντικές απώλειες, έτσι ώστε η κρατική επέμβαση να κρίνεται πλέον επιβεβλημένη. Το πόσο που απαιτείται για αυτή την ανακεφαλαίωση αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό ποσοστό του κυπριακού ΑΕΠ και η κυπριακή κυβέρνηση μπορεί να το βρει μόνο με απευθείας δανεισμό από τρίτες χώρες (π.χ. Ρωσία) ή από τον Ευρωπαϊκό μηχανισμό χρηματοοικονομικής στήριξης. Αυτή η κατάσταση επιβάλλει τώρα όσο ποτέ το κυπριακό τραπεζικό σύστημα να εκμεταλλευτεί όλες τις δυνάμεις και τις ευκαιρίες και να ελαχιστοποιήσει τις αδυναμίες και κινδύνους που υπάρχουν ή δυνητικά θα εμφανιστούν στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον του.

Περιεχόμενα

1.Προλογος.....	3
2.Τραπεζικό Σύστημα Κύπρου.....	4
3. Οικονομικό περιβάλλον 2008 μέχρι 2011.....	12
3.1 Οικονομικό περιβάλλον 2008.....	12
3.2 Οικονομικό περιβάλλον 2009.....	15
3.3 Οικονομικό περιβάλλον 2010.....	18
3.4 Οικονομικό περιβάλλον 2011.....	20
3.5 Γενικά σχόλια τάσεων δεικτών οικονομίας.....	27
4. Ελληνική Τράπεζα.....	28
4.1 Ελληνική Τράπεζα 2008.....	28
4.2 Ελληνική Τράπεζα 2009.....	30
4.3 Ελληνική Τράπεζα 2010.....	32
4.4 Ελληνική Τράπεζα 2011.....	34
5. Τράπεζα Κύπρου.....	40
5.1 Τράπεζα Κύπρου 2008.....	41
5.2 Τράπεζα Κύπρου 2009.....	42
5.3 Τράπεζα Κύπρου 2010.....	44
5.4 Τράπεζα Κύπρου 2011.....	45
6. Marfin Popular Bank.....	51
6.1 Marfin Popular Bank 2008.....	51
6.2 Marfin Popular Bank 2009.....	53
6.3 Marfin Popular Bank 2010.....	55
6.4 Marfin Popular Bank 2011.....	58
7. Ανάλυση Τάσεων Κερδών και Δεικτών Τραπεζών.....	63
7.1 Ελληνικής Τράπεζας.....	66
7.2 Τράπεζας Κύπρου.....	70
7.3 Marfin Popular Bank.....	73
8. Ανάλυση swot.....	74
8.1 Δυνάμεις και Ευκαιρίες.....	74
8.2 Αδυναμίες και Απειλές.....	76
9. Επίλογος-Συμπεράσματα-Νέα Ερευνητικά Ερωτήματα.....	80
10.Βιβλιογραφία.....	83
❖ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ & ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ)	

1. Πρόλογος

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως σκοπό μια κλαδική ανάλυση της πορείας των τριών μεγαλύτερων κυπριακών τραπεζών (Τράπεζα Κύπρου, Marfin-Laiki Τράπεζα και Ελληνική Τράπεζα), οι μετοχές των οποίων διαπραγματεύονται στο Κυπριακό Χρηματιστήριο.

Η ανάλυση αυτή θα επικεντρωθεί κυρίως από το 2008 και μετά, έτσι ώστε να γίνει μια επισκόπηση και ανάλυση της επίδρασης που είχε η χρηματοοικονομική κρίση που ξέσπασε το 2007, αλλά έκανε δραστικά την εμφάνιση της στην Κύπρο κυρίως από το δεύτερο εξάμηνο του 2008.

Στην ανάλυση αυτή θα εξετάσουμε την πορεία των προαναφερθέντων τραπεζών σε αντιδιαστολή με τις οικονομικές εξελίξεις που λάμβαναν χώρα την κάθε χρονική περίοδο στην Κύπρο.

Φυσικά εδώ είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφέρουμε ότι για τον λόγο ότι η κυπριακή οικονομία είναι ανοικτή, αναφορές θα γίνονται και για γεγονότα εκτός των στενών κρατικών πλαισίων, που όμως είχαν σημαντική επίδραση στην πορεία της κυπριακής οικονομίας.

Επίσης για τον λόγο ότι οι κυπριακές τράπεζες δραστηριοποιούνται και σε χώρες εκτός της κρατικής επικράτειας, ενέργειες που λαμβάνουν χώρα εκτός Κύπρου, έχουν άμεσο αντίκτυπο και στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα.

Η πορεία της ανάλυσης που θα ακολουθηθεί στην παρούσα εργασία θα είναι η εξής. Καταρχάς θα κάνουμε μια γενική ανασκόπηση του τραπεζικού συστήματος.

Καταρχάς θα κάνουμε μια ανασκόπηση της πορείας της κυπριακής οικονομίας από το 2008 μέχρι το 2011. Αυτό θα μας βοηθήσει να αντιληφθούμε το οικονομικό πλαίσιο στο οποίο έδρασαν τα τραπεζικά ιδρύματα και τις προκλήσεις που έπρεπε να αντιμετωπίσουν.

Ακολούθως θα κάνουμε μια χρηματοοικονομική ανάλυση της κάθε υπό εξέταση τράπεζας ξεχωριστά στην διάρκεια των χρόνων αυτών. Αυτό θα μας βοηθήσει να αναλύσουμε την πορεία αυτή ανά χρόνο σε αντιδιαστολή με τις οικονομικές εξελίξεις που λάμβαναν από το 2008 και μετά.

Τέλος θα εξεταστούν τα δυνατά στοιχεία του τραπεζικού κλάδου μαζί με τις ευκαιρίες στην αγορά και ακολούθως τα αρνητικά στοιχεία μαζί με τις απειλές της αγοράς (μια παραλλαγή της swot ανάλυσης).

2.Τραπεζικό Σύστημα Κύπρου

Η ανάπτυξη του τραπεζικού συστήματος στην Κύπρο έχει τις ρίζες της πολύ πίσω στον χρόνο, ίσως και περισσότερο από 100χρόνια από την ίδρυση (σύσταση) της πρώτης τότε εμπορικής τράπεζας στο νησί. Η ανάπτυξη του τραπεζικού συστήματος έγινε κυρίως από ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Εξαίρεση αποτελούν δύο σχετικά μικρά κυβερνητικά ελεγχόμενα ιδρύματα που υπολογίζεται ότι αποτελούν μόλις το 3% της συνολικής τραπεζικής αγοράς. Για τον λόγο αυτό θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο τραπεζικός τομέας της Κύπρου ότι ανήκει σε ιδιωτικά χέρια.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρήθηκε μια ραγδαία ανάπτυξη του τραπεζικού συστήματος, που ήταν μια απάντηση στο συνεχές μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον, καθώς επίσης και στις ραγδαίες τεχνολογικές αλλαγές που έλαβαν χώρα την περίοδο αυτή.

Η Κύπρος σήμερα βρίσκεται σε μια ιδιαίτερα πλεονεκτική θέση η οποία είναι απότοκο ενός ισχυρού, σωστά οργανωμένου και υγιούς τραπεζικού συστήματος, το οποίο εξυπηρετεί τις ανάγκες τόσο των ντόπιων όσο και των ξένων ιδιωτών που διαμένουν και εργάζονται στο νησί. Επίσης εξυπηρετείται και η εγχώρια επιχειρηματική κοινότητα μέσα από μια ευρεία γκάμα τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Η Κύπρος ως πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετώπισε με επιτυχία την μεγάλη πρόκληση που συνεπαγόταν η συμμετοχή της στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια.

Η οικονομία της χώρας την περίοδο εισδοχής στην ευρωπαϊκή κοινότητα χαρακτηριζόταν από συνθήκες μακροοικονομικής σταθερότητας, η οποία την επιβεβαίωναν οι παλαιότερες θετικές αξιολογήσεις και σχόλια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και άλλων διεθνών οργανισμών.

Στην διάρκεια της περιόδου 2000-2005, ο πραγματικός ρυθμός αύξησης του Α.Ε.Π. της Κυπριακής Οικονομίας σημείωνε κατά μέσο όρο ετήσια άνοδο της τάξης του 3,6% που αν τον συγκρίνουμε με τον μέσο όρο αύξησης του ΑΕΠ άλλων χωρών της Ε.Ε. είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τονίσουμε ότι η ανάπτυξη αυτή καταγράφηκε σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης, χαμηλού πληθωρισμού, και σταθερού, ισχυρού, νομίσματος. Επίσης, το κατά κεφαλήν εισόδημα της Κύπρου κατά το 2005 είχε φθάσει στο 83% του αντίστοιχου μέσου όρου της Ε.Ε.

Ακολούθως οι διαρθρωτικές αλλαγές που έλαβαν χώρα στα πλαίσια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, σε συνδυασμό με την μακροοικονομική σταθερότητα του νησιού, έθεσαν τις σωστές βάσεις για την περαιτέρω επιτυχή πορεία της Κύπρου στην Ε.Ε., αλλά και για τη συμμετοχή της στην Ευρωζώνη από την 1^η Ιανουαρίου 2008.

Συγκεκριμένα η Κύπρος διαθέτει ένα ανεπτυγμένο τραπεζικό σύστημα, με τις τράπεζες να έχουν σημαντικό ρόλο στη χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση, και να προσφέρουν μια μεγάλη γκάμα τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, μέσω ενός εκτεταμένου δικτύου καταστημάτων.

Το τραπεζικό σύστημα αποτελείται από τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα, τις Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες (IBUs) και την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Η τελευταία έχει υπό ευθύνης της την εποπτεία των τραπεζικών μονάδων και των διεθνών τραπεζικών μονάδων. Περιλαμβάνει επίσης τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα

(ΣΠΙ) που εποπτεύονται από την Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών.

Εδώ είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τονίσουμε ότι η κεντρική τράπεζα της Κύπρου βάση της νομοθεσία έχει την εξουσία να χορηγεί άδεια για τη διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών και εποπτεύει τις Τράπεζες. Στην άσκηση του εποπτικού της ρόλου, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου καθοδηγείται από τις συστάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας και το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και παρακολουθεί στενά τις νέες εξελίξεις, έχοντας τις ρυθμιστικές της λειτουργίες υπό συνεχή ανασκόπηση. Τον Ιούλιο του 2003 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ο περί Τραπεζικών Εργασιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2003, για σκοπούς πλήρους συμμόρφωσης και εναρμόνισης του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου για την παροχή τραπεζικών εργασιών με το κοινοτικό κεκτημένο.

Σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο 18 Τράπεζες οι οποίες έχουν συσταθεί στην Κύπρο εκ των οποίων οι 4 είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ, Marfin Popular Bank Public Co Ltd, Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ, Universal Bank Public Ltd), οι επόμενες 8 είναι θυγατρικές ξένων τραπεζών (Alpha Bank Cyprus Ltd, BNP Paribas Cyprus Ltd, DePfa Investment Bank Ltd, Emporiki Bank Cyprus Ltd, Kommunalkredit International Bank Ltd, ETE (Κύπρου) Λτδ, Russian Commercial Bank (Cyprus) Ltd, Societe Generale Cyprus Ltd), οι ακόλουθες 2 είναι εταιρείες που κατέχουν άδεια άσκησης περιορισμένης φύσεως τραπεζικές εργασίες (Euroinvestment & Finance Public Ltd, Παγκυπριακή Χρηματοδοτήσεις Δημόσια Εταιρεία Λτδ) και τέλος έχουμε την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα μαζί με τα τρία Εξειδικευμένα Πιστωτικά Ιδρύματα (Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως, Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης και Κτηματική Τράπεζα Κύπρου).

Ακολούθως έχουμε 22 υποκαταστήματα ξένων Τραπεζών, ή αλλιώς Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες (IBUs), εκ των οποίων τα 5 είναι υποκαταστήματα Τραπεζών από χώρες-μέλη της Ε.Ε. (Barclays Bank PLC, Banque SBA SA, First Investment Bank Ltd, Joint Stock Company “Trasta Komercbanka”, ETE A.E.) και τα υπόλοιπα 17 από χώρες εκτός της Ε.Ε. (BankMed s.a.l., Arab Bank plc, Arab Jordan Investment Bank SA, BANQUE BEMO SAL, Bank of Beirut SAL, BBAC SAL, BLOM Bank SAL, Byblos Bank SAL, Credit Libanais SAL, FBME Bank Ltd, Industrial

Commercial AvtoVAZbank, Joint-Stock Commercial Bank “Promsvyazbank”, Jordan Kuwait Bank PLC, Jordan National Bank PLC, Lebanon and Gulf Bank SAL, Lloyds TSB Offshore Ltd, Privatbank Commercial Bank). Τέλος, ακολουθούν 2 Γραφεία Αντιπροσωπείας (UBS AG, HSBC Bank PLC).

Τα υπό την εποπεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου τραπεζικά ιδρύματα χαρακτηρίστηκαν το προηγούμενα χρόνια εύρωστα και διατηρούσαν ικανοποιητικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, που υπερέβαινε άνετα το 8% που απαιτεί η Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την απομείωση όμως των ελληνικών ομολόγων που έλαβε χώρα αρχές του 2012 επηρέασε σημαντικά τον δείκτη αυτό, έτσι ώστε να γίνεται επιτακτική η ανάγκη για ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζικών ιδρυμάτων με την συνδρομή του κράτους. (για το θέμα αυτό θα ασχοληθούμε αργότερα στην παρούσα εργασία)

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να αναφέρω ότι τα τελευταία χρόνια, οι Τράπεζες έχουν επεκτείνει τις δραστηριότητες τους και πέρα από τις παραδοσιακές τραπεζικές υπηρεσίες σε τομείς όπως ασφαλιστικές εργασίες, εργασίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), χρηματοδότησης με ενοικιαγορά (finance) και πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), καθώς και σε υπηρεσίες επιχειρηματικού κεφαλαίου, διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, επενδυτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, και υπηρεσίες θεματοφυλακής και διαχείρισης κινητών αξιών. Έχουν επίσης επεκτείνει τις δραστηριότητες τους εκτός των ορίων της Κύπρου, κυρίως σε χώρες όπου υπάρχει έντονη ελληνική παρουσία

Πιο κάτω θα αναφερθούν κόπια περειαίρω στοιχεία για τις τρεις υπό εξέτασης τράπεζες (Τράπεζα Κύπρου, Marfin Laiki Bank και Ελληνική Τράπεζα)

- Το Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου ιδρύθηκε το 1899 και σήμερα είναι ο ηγετικός χρηματοοικονομικός οργανισμός στην Κύπρο, με δυναμική παρουσία στην Ελλάδα και με δραστηριότητες στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστραλία, τη Ρωσία, τη Ρουμανία, την Ουκρανία, και Channel Islands. Το Συγκρότημα προσφέρει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών που περιλαμβάνει τραπεζικές υπηρεσίες, χρηματοδοτήσεις, φάκτοριγκ, χρηματοεπενδυτικές υπηρεσίες, διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, και ασφάλειες γενικού κλάδου και ζωής. Το Συγκρότημα λειτουργεί μέσω 567

καταστημάτων από τα οποία 216 λειτουργούν στη Ρωσία, 166 στην Ελλάδα, 143 στην Κύπρο, 18 στην Ουκρανία, 10 στην Αυστραλία, 11 στη Ρουμανία, 2 στο Ηνωμένο Βασίλειο, και 1 στα Channel Islands. Επιπλέον, η Τράπεζα λειτουργεί 10 γραφεία αντιπροσωπείας στη Ρωσία, στη Ρουμανία, στην Ουκρανία, στον Καναδά, στη Νότια Αφρική, στην Ινδία, και στη Σερβία. Το Συγκρότημα εργοδοτεί 12,021 άτομα διεθνώς. Στις 31 Δεκεμβρίου 2010, το Σύνολο Περιουσιακών Στοιχείων του Συγκροτήματος ανερχόταν σε €42.64 δις. και τα Ίδια Κεφάλαια του σε €2.74 δις. Οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

- Η Marfin Popular Bank είναι το αποτέλεσμα της τριπλής συγχώνευσης, το 2006, των Ομίλων Marfin, Εγνατίας και Λαϊκής. Στρατηγικός στόχος της Marfin Popular Bank είναι να καταστεί ηγέτιδα περιφερειακή δύναμη στον τομέα της παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα υψηλές αποδόσεις για τους μετόχους της. Η Marfin Popular Bank έχει παρουσία σε 11 χώρες: Κύπρο, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Αυστραλία, Ουκρανία, Ρωσία, Ρουμανία, Σερβία, Εσθονία, Μάλτα και Guernsey. Προσφέρει υπηρεσίες σε Ιδιώτες, Επιχειρήσεις και Μεγάλους Οργανισμούς, Υπηρεσίες Προσωπικής Τραπεζικής (Private Banking), Ξένου Συναλλάγματος και Διαθεσίμων (Treasury), Ηλεκτρονικής Τραπεζικής, Factoring, Χρηματοδοτήσεων και Χρηματοδοτικών Μισθώσεων (Leasing), Διεθνείς Τραπεζικές Υπηρεσίες, Ναυτιλιακές Υπηρεσίες, Ασφαλιστικές Υπηρεσίες, Χρηματοεπενδυτικές και Διαχείριση Κεφαλαίων.
- Η Ελληνική Τράπεζα ξεκίνησε τις εργασίες της το 1976. Μέσα σε μικρό σχετικά διάστημα κατάφερε να καθιερωθεί ως ένας από τους ισχυρότερους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς της Κύπρου, με δίκτυο 70 καταστημάτων στην Κύπρο, 20 στην Ελλάδα και 1 στη Μόσχα. Η Ελληνική Τράπεζα λειτουργεί επίσης Γραφεία Αντιπροσωπείας στη Ρωσία, Ουκρανία και Νότιο Αφρική. Εκτός από τα παραδοσιακά τραπεζικά προϊόντα, η Ελληνική Τράπεζα προσφέρει μία πλήρη σειρά από χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

όπως ενοικιαγορά, φάκτοριγκ, χρηματιστηριακές συναλλαγές, ασφάλειες γενικού κλάδου και ζωής, προσωπική τραπεζική, θεματοφυλακή και ηλεκτρονική τραπεζική. Με ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, η Ελληνική Τράπεζα παρέχει πλήρη και αποτελεσματική εξυπηρέτηση προς τους πελάτες της, καλύπτοντας τις σύγχρονες ανάγκες τους, προσωπικές ή επαγγελματικές. Η δε ποιότητα των υπηρεσιών της έχει αναγνωριστεί και έχει τιμηθεί στην πάροδο των χρόνων με σειρά βραβείων και διεθνών διακρίσεων. Η επιτυχία της Τράπεζας στηρίζεται στη φιλική εξυπηρέτηση που παρέχει το ανθρώπινο δυναμικό της, στο ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει και στη χρήση προηγμένων συστημάτων πληροφορικής και ελέγχου.

(Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου, www.acb.com.cy)

Πιο κάτω θα παρουσιαστούν δυο πίνακες όπου θα μας πληροφορήσουν για α) το σύνολο καταθέσεων και χορηγήσεων για κάθε τράπεζα και το ποσοστιαίο μερίδιο αγοράς που έχουν στο κάθε τομέα ξεχωριστά. Αυτό θα καταδείξει την δεσπόζουσα θέση που έχουν οι υπό εξέταση τράπεζες στο κυπριακό τραπεζικό τομέα.

ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ**ΚΑΤΑ ΤΙΣ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2012**

	<u>ΣΥΝΟΛΟ</u> <u>ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ</u>	<u>Μερίδιο</u> <u>τράπεζας</u>
	<u>€000</u>	<u>%</u>
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΤΔ	19.456.059	27,17%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC CO LTD	11.299.982	15,78%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	6.874.229	9,60%
ALPHA BANK CYPRUS LTD	2.660.808	3,72%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ	881.427	1,23%
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΤΔ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	14.547.979	20,32%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ	1.005.576	1,40%
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	470.527	0,66%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ BANK - CYPRUS LTD	246.151	0,34%
USB BANK PLC	551.414	0,77%
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ	955.892	1,34%
SOCIETE GENERALE CYPRUS LTD	391.385	0,55%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	2.153	0,00%
EUROBANK EFG CYPRUS LTD	2.816.654	3,93%
ΑΛΛΕΣ	9.440.245	13,18%
ΣΥΝΟΛΟ	71.600.481	100,00%

ΣΥΝΟΛΟ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ) ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ**ΚΑΤΑ ΤΙΣ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2012**

	<u>ΣΥΝΟΛΟ</u> <u>ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ</u>	<u>Μερίδιο</u> <u>τράπεζας</u>
	<u>€000</u>	<u>%</u>
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	16.315.357	23,81%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC CO LTD	11.005.548	16,06%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	4.558.271	6,65%
ALPHA BANK CYPRUS LTD	4.584.844	6,69%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ	1.302.743	1,90%
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΤΔ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	13.382.747	19,53%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ	857.225	1,25%
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	413.925	0,60%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ BANK - CYPRUS LTD	631.143	0,92%
USB BANK PLC	475.908	0,69%
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ	1.339.209	1,95%
SOCIETE GENERALE CYPRUS LTD	301.298	0,44%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	294.555	0,43%
EUROBANK EFG CYPRUS LTD	2.250.305	3,28%
ΑΛΛΕΣ	10.805.200	15,77%
ΣΥΝΟΛΟ	68.518.278	100,00%

(Κεντρική Τράπεζα Κύπρου , ετήσια έκθεση 2010-2011)

3. Οικονομικό περιβάλλον 2008 μέχρι 2011

3.1 Οικονομικό περιβάλλον 2008

Το 2008 ξέσπασε μια πρωτοφανής παγκόσμια οικονομική κρίση που είχε ως επακόλουθο να επηρεαστεί όλο το φάσμα της παγκόσμιας οικονομίας. Η κρίση αυτή ξεκίνησε από τον τραπεζικό τομέα για αυτό και δικαίως χαρακτηρίστηκε ως χρηματοπιστωτική. Πιο συγκεκριμένα η κρίση του 2008, της οποίας τα πρώτα σημάδια της άρχισαν να φαίνονται από το 2007, ξεκίνησε από το τραπεζικό σύστημα της Αμερικής και λόγω της παγκοσμιοποίησης πέρασε στην Ευρώπη, την Κίνα και την Ρωσία.

Τραπεζικοί κολοσσοί την περίοδο αυτή χρειάστηκαν κυβερνητική στήριξη για να μην καταρρεύσουν. Την ίδια στιγμή τα χρηματιστήρια είχαν τρομερές απώλειες, οι τιμές πρώτων υλών (μέταλλα, πετρέλαιο, σιτηρά κλπ) κατέρρευσαν, ο παγκόσμιος κατασκευαστικός τομέας και οι τιμές των ακινήτων παρουσίασαν πτώση, ενώ έγιναν δραματικές μειώσεις επιτοκίων από τις κεντρικές τράπεζες διεθνώς σε μια προσπάθεια στήριξης της παγκόσμιας οικονομίας.

Η κυπριακή οικονομία, μια οικονομία ανοικτή, πλήρες μέλος της ενοποιημένης ευρωπαϊκής οικονομίας δεν ήταν δυνατό να παραμείνει αλώβητη από την πρωτόγνωρη αυτή οικονομική καταστροφή.

Στα πρώτα στάδια αυτής της οικονομικής κρίσης η κυπριακή οικονομία έδειξε σημάδια αντίστασης όμως τα επόμενα χρόνια οι οικονομικοί δείκτες άρχισαν να επιδεινώνονται σημαντικά με αποτέλεσμα σήμερα να θεωρείτε ως μη αναστρέψιμη η συμμετοχή της Κύπρου στον ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης.

Ας δούμε όμως σε αριθμούς και γεγονότα πως μεταβλήθηκε η οικονομική κατάσταση της κυπριακής οικονομίας από το 2008 μέχρι σήμερα.

Το 2008 το ορθολογικό εποπτικό σύστημα της Κύπρου προστάτευσε σε μεγάλο βαθμό τις κυπριακές τράπεζες. Για αυτό το λόγο η οικονομική κρίση άρχισε να αγγίζει με χρονική υστέρηση την πραγματική οικονομία.

Συγκεκριμένα, κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2008, η οικονομική δραστηριότητα στην Κύπρο παρέμεινε σε ψηλά επίπεδα, παρουσίασε όμως αισθητή επιβράδυνση κατά το τελευταίο τρίμηνο κυρίως λόγω της επιδείνωσης του εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος, με τη συνεχιζόμενη παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση

Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα που άρχισαν να αντιμετωπίζουν οι κυπριακές τράπεζες την περίοδο αυτή ,με την εισδοχή της Κύπρου στην ευρωπαϊκή νομισματική ένωση, και είναι σημαντικό να αναφέρουμε, είναι οι στρεβλώσεις που άρχισαν να παρουσιάζονται στην κυπριακή αγορά από την υποχρεωτική σύνδεση της τιμολόγησης σημαντικού μέρους του χαρτοφυλακίου τους με το Βασικό Επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας και η άνοδος των καταλυτικών επιτοκίων σε πρωτοφανές ύψος. Αυτό οδήγησε στην διατήρηση υψηλού κόστους χρήματος με όλες τις αρνητικές συνέπειες στις επιχειρήσεις, στα νοικοκυριά, στην οικονομία γενικότερα και κατ' επέκταση στις ίδιες τις τράπεζες.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας το 2008 μειώθηκε στο 3,5% σε σύγκριση 4,4% την προηγούμενη χρονιά. Ταυτόχρονα, οι πληθωριστικές πιέσεις σημείωσαν έξαρση, με το δείκτη τιμών καταναλωτή να καταγράφει αύξηση 4,7% σε σύγκριση με 2,7% το 2007. Η επιτάχυνση αυτή όμως ήταν αποτέλεσμα σχεδόν αποκλειστικά της αύξησης της τιμής του πετρελαίου και των πρώτων υλών στις διεθνείς αγορές.

Η μείωση των τιμών της ενέργειας, κυρίως, μέσα στο δεύτερο εξάμηνο, περιόρισε την αύξηση του πληθωρισμού. Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας προήλθε από την αύξηση της εγχώριας ζήτησης και κυρίως των καταναλωτικών δαπανών. Οι πάγιες επενδύσεις παρουσίασαν επιβράδυνση σε σύγκριση με τα ψηλά επίπεδα των προηγούμενων χρόνων, ενώ οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, κυρίως τουρισμού, επηρεάστηκαν αρνητικά από το επιδεινούμενο εξωτερικό περιβάλλον.

Σε ότι αφορά στην οικονομική δραστηριότητα κατά τομέα, οι υπηρεσίες παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση τα τελευταία χρόνια. Η οικονομική δραστηριότητα ήταν ιδιαίτερα έντονη στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, καθώς και στις επιχειρηματικές και επαγγελματικές υπηρεσίες.

Η κατασκευαστική δραστηριότητα τα τελευταία χρόνια πριν το 2008 ήταν επίσης ιδιαίτερα έντονη, με ουσιαστική συνεισφορά στους ρυθμούς μεγέθυνσης της οικονομίας. Η επιβράδυνση του τομέα μέσα στο δεύτερο εξάμηνο του χρόνου επέδρασε περιοριστικά στο ρυθμό ανάπτυξης.

Η κατασκευαστική δραστηριότητα τα τελευταία χρόνια πριν το 2008 ήταν επίσης ιδιαίτερα έντονη, με ουσιαστική συνεισφορά στους ρυθμούς μεγέθυνσης της οικονομίας. Η επιβράδυνση του τομέα μέσα στο δεύτερο εξάμηνο του χρόνου επέδρασε περιοριστικά στο ρυθμό ανάπτυξης.

Σε ότι αφορά στα δημόσια οικονομικά, το πλεόνασμα μειώθηκε στο 0,9% ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) το 2008, σε σύγκριση με πλεόνασμα 3,3% αντίστοιχα την προηγούμενη χρονιά. Η ανεργία την χρονιά αυτή έφτασε το 4,1 %

Επιπρόσθετα, το δημόσιο χρέος, επίσης, ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε στο 49% από 59% την προηγούμενη χρονιά. Όμως η μείωση αυτή οφειλόταν κυρίως δραστηριότητες που έλαβαν χώρα στην κυπριακή οικονομία τα προηγούμενα χρόνια όπως τη φορολογική αμνηστία του 2004-2005, την έντονη δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα, αλλά επίσης και διαρθρωτικές αλλαγές όπως τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και τη μείωση του δημόσιου χρέους σε σχέση με το ΑΕΠ λόγω της μεγέθυνσης της οικονομίας.

3.2.Οικονομικό περιβάλλον 2009

Το 2009 η διεθνής οικονομική κρίση έπληξε εντονότερα την κυπριακή οικονομία. Η οικονομία συρρικνώθηκε σε ανάπτυξη στο 1,7 % σε σύγκριση με ρυθμό ανάπτυξης 3,5% που είχαμε το έτος 2008. Ως επακόλουθο της συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας, η ανεργία κατέγραψε σημαντική αύξηση στο 5,8% το Δεκέμβριο του 2009, από το 4,1% το Δεκέμβριο του 2008.

Την χρονιά αυτή οι τομείς του τουρισμού και των κατασκευών παρουσίασαν τις χειρότερες αρνητικές επιδόσεις, ενώ επίσης αρνητικά επηρέασαν το ΑΕΠ οι τομείς της βιομηχανίας, του χονδρικού και λιανικού εμπορίου και των μεταφορών και επικοινωνιών. Από την άλλη θετικές ήταν οι επιδόσεις του ευρύτερου τομέα των υπηρεσιών και ειδικότερα των χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων.

Η μεγαλύτερη αύξηση στον αριθμό εγγεγραμμένων ανέργων σημειώθηκε στον τομέα των κατασκευών, ενώ οι περισσότεροι άνεργοι προέρχονταν από τον τομέα των ξενοδοχείων και των εστιατορίων.

Ο πληθωρισμός κατά το 2009 περιορίστηκε στο 0,3% σε σύγκριση με 4,7% κατά το 2008. Ο πληθωρισμός περιορίστηκε σε χαμηλά επίπεδα κυρίως λόγω της μείωσης στην κατηγορία των μεταφορών, η οποία περιλαμβάνει τις τιμές των καυσίμων. Σημαντική αύξηση από την άλλη παρουσίασαν οι τιμές που σχετίζονται με την υγεία. Προχωρώντας στις επιδόσεις των κυριοτέρων τομέων η ιδιωτική κατανάλωση όπως αντικατοπτρίζεται στο Δείκτη Όγκου Κύκλου Εργασιών Λιανικού Εμπορίου συρρικνώθηκε κατά 3,5% το 2009.

Η βιομηχανική παραγωγή σημείωσε ετήσια μείωση 8% ενώ τα έσοδα από τον τουρισμό για το έτος μειώθηκαν κατά 16,7%. Στις κατασκευές οι πωλήσεις τσιμέντου μειώθηκαν κατά 25,8% και οι άδειες οικοδομής υποχώρησαν κατά 15% σε εμβαδό για το έτος.

Η αδυναμία αυτή της οικονομίας έφερε ουσιαστική επιδείνωση των δημοσίων οικονομικών με το δημοσιονομικό έλλειμμα να φθάνει στο 6% του ΑΕΠ κατά το 2009 σε σύγκριση με πλεόνασμα 0,9% του ΑΕΠ το 2008. Η χειροτέρευση ήταν το αποτέλεσμα τόσο της αύξησης των κυβερνητικών δαπανών όσο και της μείωσης των φορολογικών εσόδων.

Σε νομισματικές εξελίξεις, ο ρυθμός αύξησης της πιστωτικής επέκτασης επιβραδύνθηκε στο 9,7% το Δεκέμβριο του 2009 σε σύγκριση με ρυθμό αύξησης 32,1% το Δεκέμβριο του 2008. Ο ρυθμός αύξησης των καταθέσεων επίσης επιβραδύνθηκε στο 3,8% έναντι 6,8% στο τέλος του προηγούμενου έτους. Σε σχέση με τα επιτόκια, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μείωσε σταδιακά το βασικό επιτόκιο κατά το πρώτο εξάμηνο, φθάνοντας μέχρι το 1% στις 13 Μαΐου 2009 από το επίπεδο του 2,5% που βρισκόταν στο τέλος του 2008. Παρόλη όμως την μείωση των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αυτό δεν μπόρεσε να μεταδοθεί πλήρως στην Κύπρο λόγω των στρεβλώσεων στην τοπική αγορά χρήματος.

Οι αντίστοιχοι δείκτες οικονομικής δραστηριότητας στον τουρισμό, τις κατασκευές, τη βιομηχανία, τις μεταφορές και το εμπόριο επίσης κατέγραψαν αρνητικούς ρυθμούς. Για ολόκληρο το 2009 το ΑΕΠ εκτιμάται ότι σημείωσε πτώση στο 1,7% σε πραγματικούς όρους σε σύγκριση με αύξηση 3,5% την προηγούμενη χρονιά. Ταυτόχρονα, οι πληθωριστικές πιέσεις υποχώρησαν και ο δείκτης τιμών καταναλωτή κατέγραψε αύξηση μόλις 0,3% σε σύγκριση με 4,7% το 2008.

Η επιβράδυνση του ρυθμού πληθωρισμού ήταν αποτέλεσμα κυρίως της αποκλιμάκωσης των τιμών της ενέργειας. Η επιβράδυνση στην εξωτερική και εγχώρια ζήτηση, καθώς και η ανατίμηση του ευρώ έναντι άλλων νομισμάτων επίσης συνέβαλαν στη γενικότερη αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων.

Η αρνητική επίδοση του ρυθμού μεγέθυνσης της οικονομίας μέσα στο 2009 ήταν αποτέλεσμα μείωσης της εγχώριας ζήτησης και κυριότερα των πάγιων επενδύσεων. Στον εξωτερικό τομέα τόσο οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών όσο και οι εισαγωγές κατέγραψαν αρνητικές επιδόσεις.

Στο δημοσιονομικό τομέα που όπως αναφέρθηκε κατέγραψε έλλειμμα της τάξης του 6% του ΑΕΠ περίπου σε σύγκριση με πλεόνασμα 0,9% του ΑΕΠ το 2008. Το πρωτογενές ισοζύγιο επίσης επιδεινώθηκε καταγράφοντας σημαντικό έλλειμμα. Ως εκ τούτου το δημόσιο χρέος αυξήθηκε γύρω στο 53% του ΑΕΠ από 49% το 2008. Η επιδείνωση των δημοσίων οικονομικών το 2009 οφείλεται κυρίως στις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και στη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Η μειωμένη οικονομική δραστηριότητα και ειδικότερα οι εξελίξεις στους τομείς των κατασκευών και των ακινήτων οδήγησαν σε σημαντική μείωση των δημοσίων εσόδων. Η ταυτόχρονη αύξηση των δαπανών οφείλεται στην αύξηση των δαπανών της γενικής κυβέρνησης, περιλαμβανομένων των κοινωνικών παροχών και των μέτρων για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το έλλειμμα μειώθηκε σημαντικά σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στη συρρίκνωση του εμπορικού ελλείμματος λόγω μεγάλης μείωσης των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών.

Στο νομισματικό τομέα η πιστωτική επέκταση σημείωσε σημαντική επιβράδυνση συνεπεία του γενικότερου υποτονικού κλίματος. Σημαντική επιβράδυνση σημειώθηκε, επίσης, στις εγχώριες καταθέσεις.

3.3 Οικονομικό περιβάλλον 2010

Μετά τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας το 2009, η οικονομία επανήλθε σε θετικούς ρυθμούς μεγέθυνσης το δεύτερο τρίμηνο του 2010. Αυτό ήταν αποτέλεσμα κυρίως της ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας στους τομείς των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και των διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Ο τουρισμός επίσης κατέγραψε θετικούς ρυθμούς μετά από μακρά περίοδο υποτονικής δραστηριότητας.

Στη βιομηχανία και τις κατασκευές, από την άλλη, η οικονομική δραστηριότητα σημείωσε περαιτέρω συρρίκνωση. Για ολόκληρο το χρόνο ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης υπολογίστηκε ότι είχε φθάσει στο 0,9% .

Σε ότι αφορά τις τιμές οι πληθωριστικές πιέσεις εντάθηκαν μέσα στο χρόνο και ο δείκτης τιμών καταναλωτή κατέγραψε αύξηση 2,4% σε σύγκριση με οριακή αύξηση 0,3% την προηγούμενη χρονιά.

Η αύξηση του πληθωρισμού ήταν κυρίως αποτέλεσμα της αύξησης στις τιμές του πετρελαίου και της ενέργειας σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Στην αύξηση του πληθωρισμού συνέβαλαν επίσης οι αυξήσεις τιμών σε συγκεκριμένους τομείς υπηρεσιών, κυρίως της εκπαίδευσης, των ιατρικών υπηρεσιών και των ξενοδοχείων-εστιατορίων. Οι τιμές εισαγόμενων προϊόντων συνέχισαν να έχουν αμβλυτικές επιδράσεις.

Η εγχώρια ζήτηση είχε οριακή συνεισφορά στο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης. Η ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση, καθώς και οι πάγιες επενδύσεις κατέγραψαν αρνητικούς ρυθμούς μεγέθυνσης.

Στον εξωτερικό τομέα οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κατέγραψαν σημαντική αύξηση, ενώ οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κατέγραψαν οριακή μόνο αύξηση. Ως αποτέλεσμα, ο εξωτερικός τομέας είχε σημαντική συνεισφορά στην οικονομική μεγέθυνση.

Στο δημοσιονομικό τομέα το έλλειμμα μειώθηκε οριακά στο 5,5% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) από 6% του ΑΕΠ τον προηγούμενο χρόνο(2009). Το πρωτογενές ισοζύγιο επίσης σημείωσε βελτίωση παρά την αύξηση στις πληρωμές τόκων.

Το δημόσιο χρέος από την άλλη αυξήθηκε στο 61,7% του ΑΕΠ από 53% το 2009. Το σκέλος των εσόδων σημείωσε ικανοποιητική αύξηση ως αποτέλεσμα της οικονομικής ανάκαμψης αλλά και αυξήσεων σε έμμεσους φόρους.

Στο σκέλος των δαπανών όμως επίσης σημειώθηκε σημαντική αύξηση λόγω περαιτέρω διόγκωσης του κρατικού μισθολογίου και των μεταβιβαστικών πληρωμών.

Στο νομισματικό τομέα τόσο η πιστωτική επέκταση όσο και η προσφορά χρήματος κατέγραψαν χαμηλούς ρυθμούς συνεπεία του γενικότερου υποτονικού κλίματος.

Αυξητικές πιέσεις καταγράφηκαν σε ότι αφορά τα εγχώρια καταδυτικά επιτόκια και στις αποδόσεις του μακροπρόθεσμου δανεισμού της κυβέρνησης. Το δε τελευταίο θα αποτελούσε και ένα σοβαρό αγκάθι και για τα επόμενα χρόνια, για την αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους της κυβέρνησης.

Οι συνθήκες στην αγορά εργασίας σημείωσαν περαιτέρω επιδείνωση και το μέσο ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε στο 6,5% από 5,8% τον προηγούμενο χρόνο. Η αύξηση του αριθμού των ανέργων προήλθε κυρίως από τους τομείς των κατασκευών, της βιομηχανίας, των μεταφορών, του εμπορίου και των ξενοδοχείων-εστιατορίων.

3.4.Οικονομικό περιβάλλον 2011

Ενώ στις αρχές του 2011 επικρατούσε μια νότα συγκρατημένης αισιοδοξίας για τις προοπτικές της κυπριακής οικονομίας και τη μικρή έστω ισχυροποίηση της ανάκαμψης που άρχισε το 2010, οι εξελίξεις δυστυχώς δεν επιβεβαίωσαν τη θετική αυτή προοπτική.

Όμως, η συνεχιζόμενη κρίση χρέους της Ευρωζώνης, οι υποβαθμίσεις της Κυπριακής οικονομίας και η επιτακτική ανάγκη για λήψη μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης σε συνδυασμό με την τραγική έκρηξη στο Μαρί, εμπόδισαν την ενίσχυση της ανάκαμψης και οδήγησαν την κυπριακή οικονομία σε στασιμότητα.

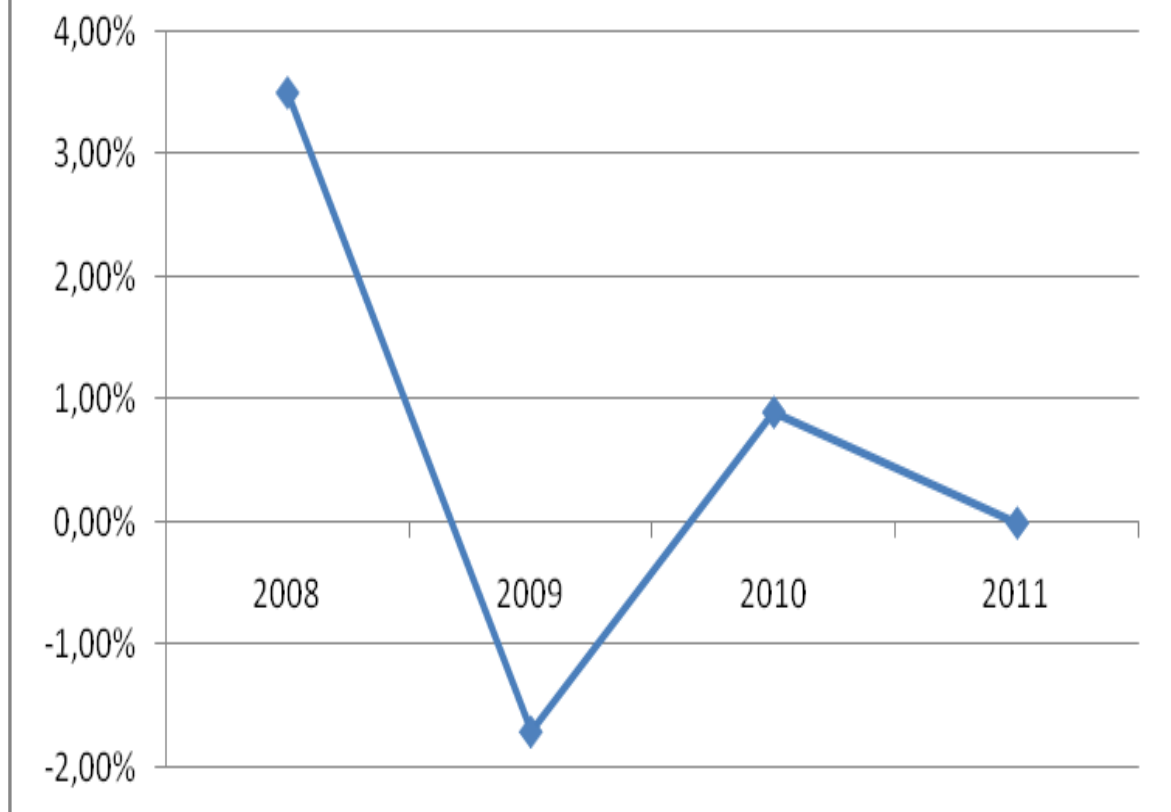
Γενικά το 2011 επικρατούσαν δύσκολες οικονομικές συνθήκες στην Κύπρο, στην Ελλάδα αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Το διεθνές περιβάλλον παρέμεινε ασταθές και οι προκλήσεις πολλές. Η ανάπτυξη στην Κύπρο παρουσίασε επιβράδυνση, με το ρυθμό ανάπτυξης να κυμαίνεται σε μηδενική βάση. Ο μέσος όρος της ανεργίας ανήλθε στο 7,7% και ο πληθωρισμός κινήθηκε σε ανοδική τάση και έφθασε στο 3,3%. Το συνολικό κρατικό χρέος διαμορφώθηκε στο 65,5% και το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 6,5%.

**ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 2008 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2011**

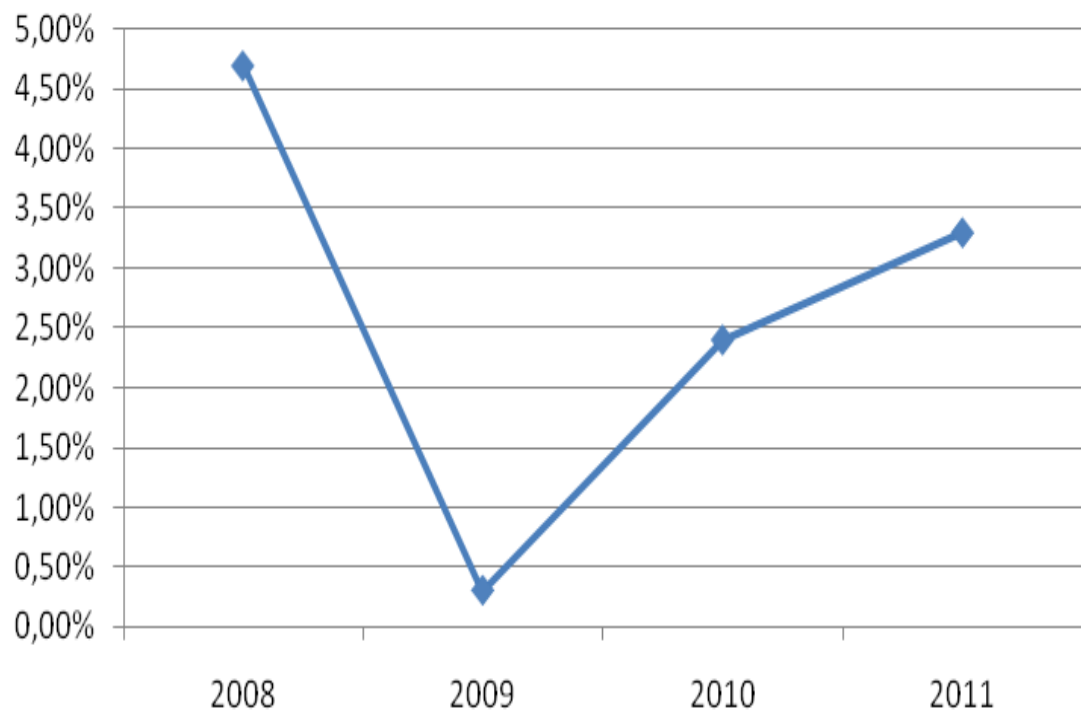
	2008	2009	2010	2011
ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	3,50%	-1,70%	0,90%	0%
ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ	4,70%	0,3	2,40%	3,30%
ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΑ	0,90%	-6%	-5,50%	-6,50%
ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ	49%	53%	61,70%	65,50%
ΑΝΕΡΓΙΑ	4,10%	6,10%	6,50%	7,70%

(πηγή ετήσιες εκθέσεις Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου)

ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

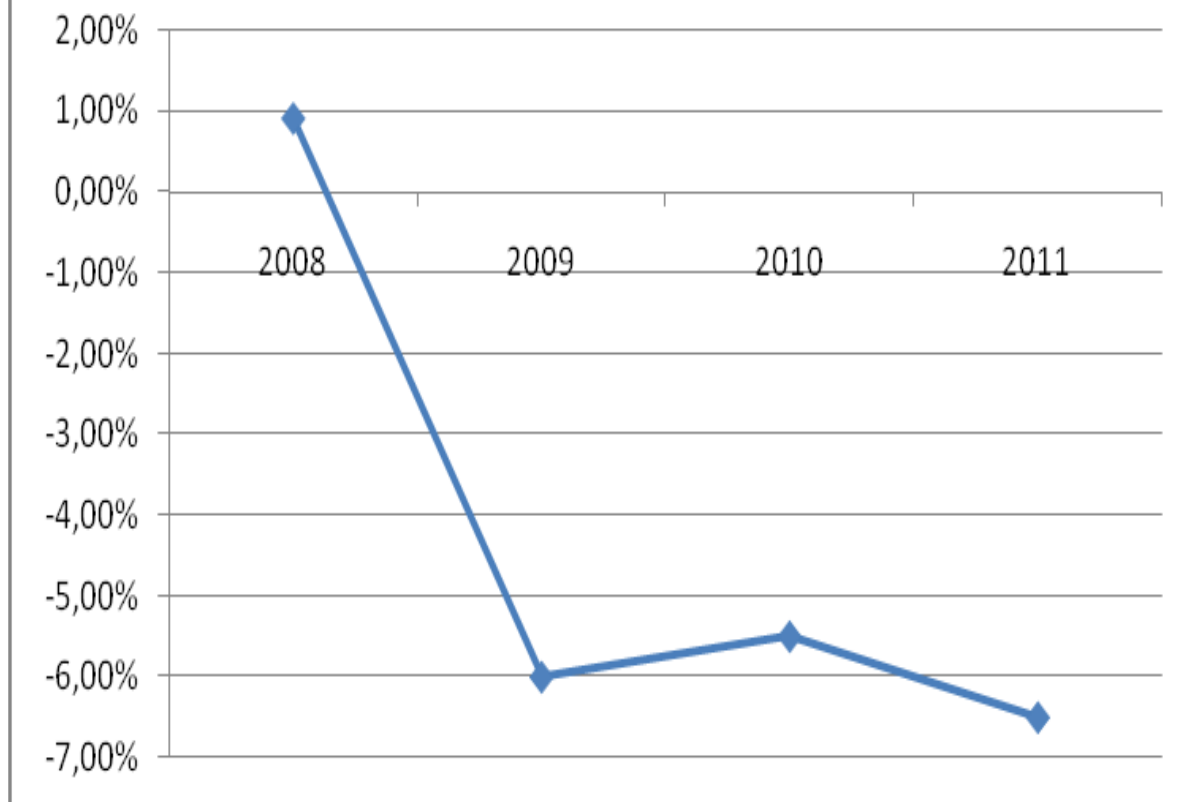

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

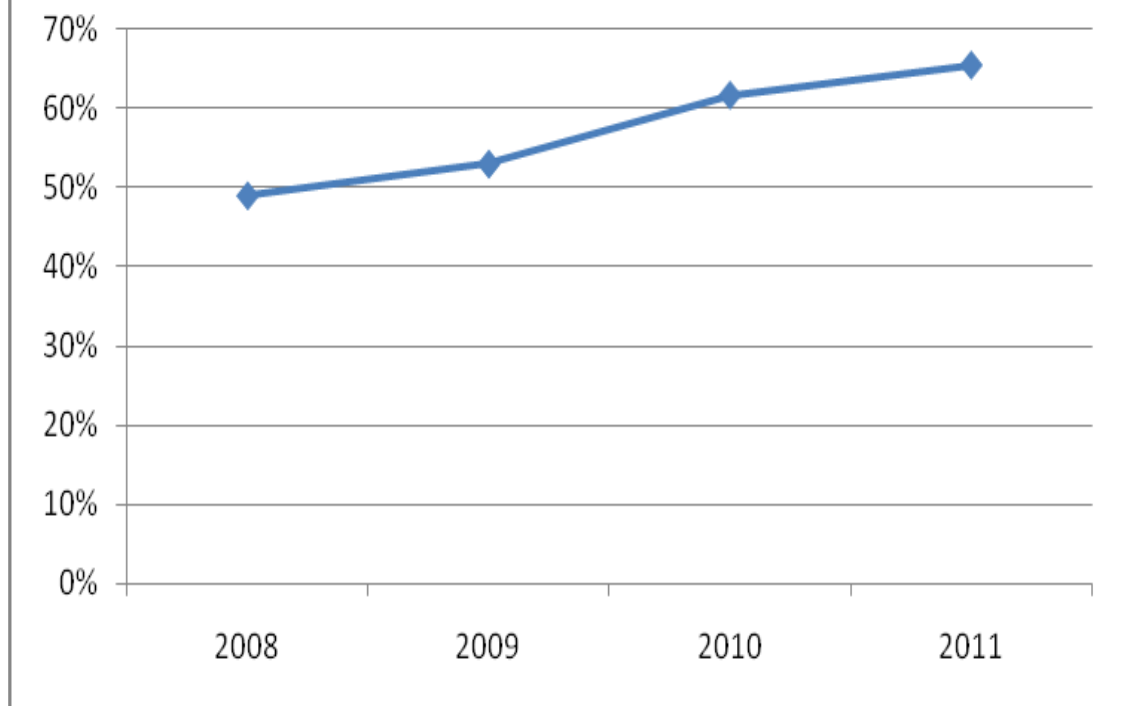

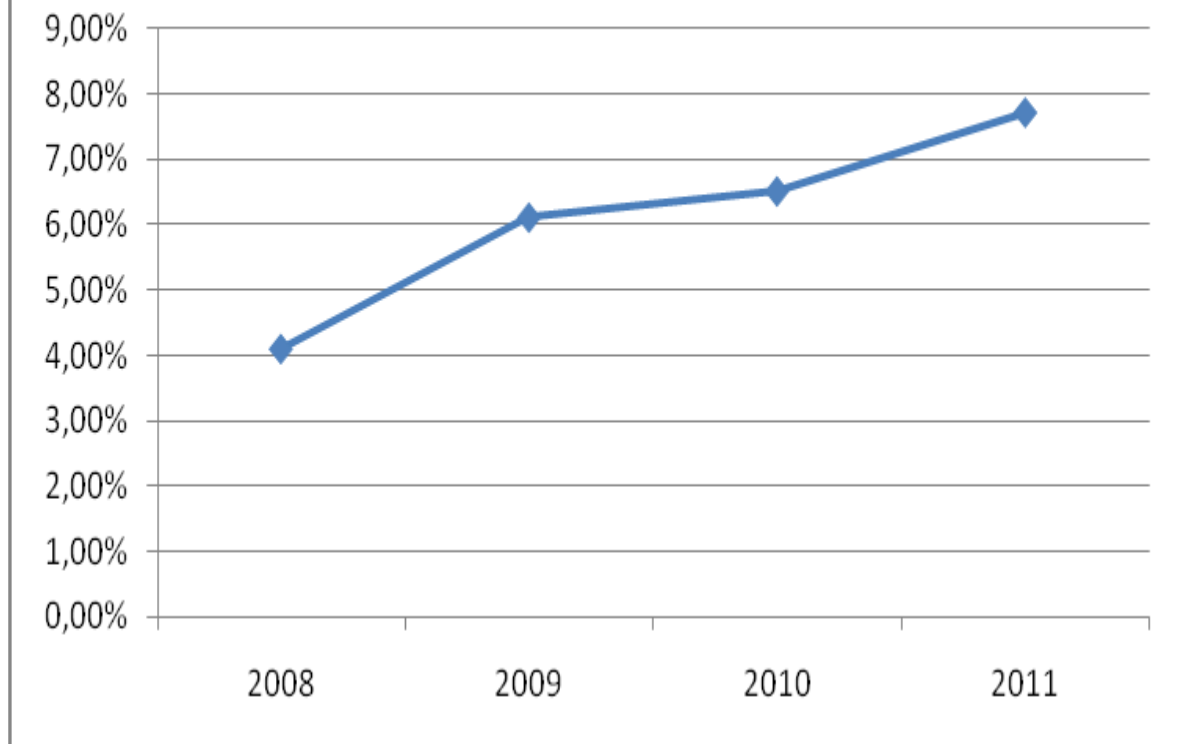
ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΑ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

ΑΝΕΡΓΙΑ

3.5 Γενικά Σχόλια Τάσεων δεικτών οικονομίας

Όσο αφορά τον ρυθμό ανάπτυξη παρατηρούμε ότι ένω το 2008 είχαμε ένα καλό ρυθμό ανάπτυξης 3,5%. Το 2009 πήγαμε σε αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης -1,7%. Το 2010 παρατηρήσαμε οριακή αύξηση στον ρυθμό ανάπτυξης στο 0,9% και το 2011 η ανάπτυξη κινήθηκε σε μηδενικά επίπεδα.

Όσο αφορά τον πληθωρισμό έχουμε μια δραματική μείωση του από το 4,7 % το 2008 στο 0,3% το 2009 και ακολούθως τα επόμενα χρόνια έχουμε μια άνοδο του πληθωρισμού στο 2,4% το 2010 και στο 3,3% το 2011

Όσο αφορά το δημόσιονομικό ελλειμα παρατηρούμε ότι απο πλεονασμα 0,9% το 2008 το 2009, έχουμε μια δραματική επιδείνωση στο -6% (ελλειμα). Το 2010 παρατηρήθηκε μια ελαφρά βελτίωση του δείκτη στο -5,5%. Όμως το 2011 έχουμε ξανά επιδείνωση στο -6,5%.

Όσο αφορά το δημόσιο χρέος παρατηρούμε μια διαρκή επιδείνωση και από το 49% του ΑΕΠ το 2008, το 2011 φθάνει το 65% του ΑΕΠ

4. Ελληνική Τράπεζα.

4.1 Ελληνική Τράπεζα 2008

Την περίοδο του 2008 η Ελληνική Τράπεζα, μέσα στα πλαίσια της αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης, έλαβε μια σειρά μέτρα για στήριξη των πελατών της και τόνωσης της κυπριακής οικονομίας παρακολουθώντας καθημερινά τις διεθνές εξελίξεις, καθώς και τους κινδύνους στους οποίους εκτιθόταν η τράπεζα, και όπως φυσικά και κάθε άλλος οικονομικός οργανισμός.

Παρά τις σοβαρές στρεβλώσεις του τραπεζικού συστήματος και την εξασθένηση της διεθνούς τραπεζικής αγοράς, ο Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας σημείωσε κέρδος πριν τη φορολογία για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ύψους € 44, 6 εκατ. σε σύγκριση με € 152,6 εκατ. για το έτος 2007. Μετά την φορολογία το κέρδος διαμορφώθηκε στα 31, 324 εκατ. σε σύγκριση με 134,900 εκατ. το 2007

Το σύνολο των καθαρών εσόδων παρουσίασε μείωση 24% κυρίως λόγω της μείωσης των μη επιτοκιακών εσόδων φθάνοντας τα € 243,2 εκατ. σε σύγκριση με € 320,5 εκατ. το 2007. Παράλληλα παρατηρήθηκε ότι η αύξηση των εξόδων περιορίστηκε στο 1% αντανακλώντας τη σημαντική εργασία που καταβλήθηκε την περίοδο αυτή από τον όμιλο για συγκράτηση των δαπανών.

Ως αποτέλεσμα του πιο πάνω ο δείκτης εξόδων προς έσοδα το 2008 βρισκόταν στα 65,3% και ήταν υψηλότερος από του 48,9% του 2007.

Οι συνέπιες της κρίσης την περίοδο αυτή παρουσιάστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων από τη διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο σύνολο καθαρών εσόδων. Αυτές μειώθηκαν από κέρδη € 29,2 εκατ. για το έτος 2007 σε ζημιές € 30,4 εκατ. για το 2008. Αυτές οι ζημιές προήλθαν από τις αρνητικές επιπτώσεις στις αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων λόγω της κρίσης στις διεθνές χρηματαγορές και της σημαντικής πτώσης του Δείκτη Τιμών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου και του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών. Ζημιές ύψους € 12 εκατ. προήλθαν από την θυγατρική εταιρεία Αθηνά Κυπριακή Δημόσια Εταιρεία Λτδ («ΑΘΗΝΑ») και αφορούν κυρίως επανεκτίμηση μετοχών.

Το σύνολο του ισολογισμού του Ομίλου ανήλθε σε € 7,8 δις σε σύγκριση με € 7,4 δις το Δεκέμβριο του 2007, σημειώνοντας αύξηση 6%.

Οι συνολικές χορηγήσεις σε πελάτες παρουσίασαν αύξηση 22% και έφθασαν στα € 5 δις σε σύγκριση τα € 4,1 δις το Δεκέμβριο του 2007, ενώ οι καταθέσεις πελατών παρουσίασαν αύξηση 5% φθάνοντας τα € 6,1 δις σε σύγκριση με € 5,9 δις το Δεκέμβριο του 2007.

Ο όμιλος την περίοδο παρουσίασε άνετη ρευστότητα επωφελούμενος της υψηλής σταθερής καταθετικής του βάσης. Συγκεκριμένα, ο δείκτης μεικτών χορηγήσεων έναντι των καταθέσεων παρέμεινε στο πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του 81,6% το Δεκέμβριο του 2008 σε σύγκριση με 69,8% το 2007.

Τα κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της τράπεζας ανήλθαν σε €440,4 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2008 σε σύγκριση με €525 εκατ. το Δεκέμβριο του 2007. Ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου με βάση τα αποτελέσματα του έτους 2008, διαμορφώθηκαν στο 7,04% σε σύγκριση 30% που είχε διαμορφωθεί το 2008.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2008, ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας του Ομίλου, με βάση τη σχετική οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων(Βασιλεία II) ανήλθε σε 10,8 % (31 Δεκεμβρίου 2007: 13,7%), ενώ ως γνωστό η απαίτηση της Εποπτικής Αρχής είναι 8%.

Στην Ελλάδα, την περίοδο αυτή, παρά την αύξηση των χορηγήσεων σε πελάτες κατά 24% από το Δεκέμβριο του 2007, η πίεση στα περιθώρια των επιτοκίων και η κρίση στις διεθνές χρηματαγορές επηρέασαν αρνητικά τα αποτελέσματα του έτους, τα οποία πριν την φορολογία παρουσίασαν ζημιά ύψους € 29,2 εκατ. σε σύγκριση με ζημιά € 5,1 εκατ. για το έτος 2007.

(ετήσια έκθεση ελληνικής τράπεζας 2008, www.hellenicbank.com)

4.2 Ελληνική Τράπεζα 2009

Ο Όμιλος την χρονιά αυτή παρουσίασε κέρδη πριν την φορολογία για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2009 που ανήρθε σε €36,1 εκατ. σε σύγκριση με κέρδη €44,6 εκατ. για το έτος 2008. Μετά την φορολογία το κέρδος διαμορφώθηκε στα €28,347 εκατ. σε σχέση €31,324 εκατ. το έτος 2008

Με βάση τα δεδομένα όπως διαμορφώθηκαν στο χρηματοοικονομικό περιβάλλον, «οι στρατηγικοί στόχοι του Ομίλου κατά το 2009 επικεντρώθηκαν στην διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων, στην διατήρηση υγιούς ρευστότητας στην διαφύλαξη των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας και στην προσεκτική και ορθολογική ανάπτυξη, με μόνιμο στόχο την κερδοφορία» (ετήσια έκθεση 2009, www.hellenicbank.com).

Το σύνολο των καθαρών έχει δείξει να παρουσιάζει αύξηση 11% που πιθανός να οφείλεται κυρίως στην αύξηση ορισμένων μη επιτοκιακών εσόδων, φθάνοντας τα €269,6 εκατ. σε σύγκριση με €243,2 εκατ. για το έτος 2008. Παράλληλα το σύνολο των εξόδων αυξήθηκε κατά 7% που είχε ως αποτέλεσμα, ο δείκτης εξόδων να αυξηθεί κατά 7%. Αυτό οδήγησε στο αποτέλεσμα ο δείκτης εξόδων προς έσοδα να διαμορφωθεί στο 63,1% και να είναι ελαφρώς μειωμένος από τα επίπεδα του 65,3% για το 2008.

Οι κερδοζημίες από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο σύνολο καθαρών εσόδων, αυξήθηκαν από ζημίες € 30,4 εκατ. για το έτος 2008 σε κέρδη 4,3% εκατ. για το έτος 2009. Αυτά, περιλαμβάνουν «κυρίως κέρδη που προήλθαν από τις θετικές επιπτώσεις στις αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων λόγω της ανόδου του δείκτη τιμών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) και των διεθνών αγορών κατά τη διάρκεια του έτους» (ετήσια έκθεση 2009, www.hellenicbank.com).

Η επιδείνωση των συνθηκών στο οικονομικό περιβάλλον έχει συμβάλει στην αύξηση των προβλέψεων για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων σε σχέση με το 2008. Η χρέωση για προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2009, ανήλθε σε €63,2 εκατ. και αυξήθηκε κατά €23,6 εκατ. από το αντίστοιχο ποσό του 2008. Οι συσσωρευμένες προβλέψεις για απομείωση στην αξία των χορηγήσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2009 ανήλθαν σε €468,1 εκατ.(Δεκέμβριος 2008 €403,5 εκατ.) και αποτελούσαν το 9,3%(Δεκέμβριος 2008: 8%) των συνολικών χορηγήσεων.

Οι συνολικές χορηγήσεις σε πελάτες ανήλθαν €5 δις το Δεκέμβριο του 2009 και παρέμειναν στα ίδια περίπου επίπεδα με το Δεκέμβριο 2008, ενώ οι καταθέσεις πελατών παρουσίασαν αύξηση 7%, φθάνοντας τα 6,6 δις σε σύγκριση 6,1 δις το Δεκέμβριο 2008.

Ο όμιλος την χρονιά αυτή συνέχισε να έχει « άνετη ρευστότητα επωφελούμενος την υψηλή σταθερή καταθετική της βάση» (ετήσια έκθεση ελληνικής τράπεζας 2009, www.hellenicbank.com,). Συγκεκριμένα το Δεκέμβριο του 2009 ο δείκτης μεικτών χορηγήσεων έναντι των καταθέσεων παραμένει στο πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του 76,5%(Δεκέμβριος 2008: 81,6%).

Στην Ελλάδα η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων και στα περιθώρια των επιτοκίων, επηρέασαν αρνητικά τα αποτελέσματα του έτους, τα οποία παρουσιάζουν ζημιά πριν την φορολογία ύψους € 61,8 εκατ., σε σύγκριση € 29,2 εκατ. για το 2008.

Τα κεφάλαια που αναλογούν στους κατόχους μετοχών της τράπεζας στις 31 Δεκεμβρίου 2009 ανήλθαν σε 519,9 εκατ. σε σύγκριση με €440,4 εκατ. το Δεκέμβριο 2008. Ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου με βάση τα αποτελέσματα του έτους 2009 διαμορφώνεται στο 5,7%(Δεκέμβριος 2008:7%).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2009, ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας του Ομίλου, με βάση τη σχετική Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (Βασιλεία ΙΙ), ανήλθε σε 14%(31 Δεκεμβρίου 2008:10,8%).

(ετήσια έκθεση ελληνικής τράπεζας 2009, www.hellenicbank.com,)

4.3 Ελληνική Τράπεζα 2010

Ο Όμιλος παρουσίασε κέρδη πριν το φορολογία για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2010 που ανέρχονται σε € 15,3 εκατ. σε σύγκριση με κέρδη €36,1 εκατ. για το 2009. Μετά την φορολογία παρουσίασε κέρδος €9,191 εκατ σε σχέση κέρδος €28,347 εκατ. το έτος 2009.

Το σύνολο των καθαρών εσόδων κυμάνθηκε στα ίδια επίπεδα φθάνοντας τα €268,7 εκατ. σε σύγκριση με € 269 εκατ. για το έτος του 2009, ενώ παράλληλα το σύνολο των εξόδων παρουσίασε αύξηση 5% φθάνοντας τα €178,7 εκατ. σε €170,2 εκατ. για το έτος του 2009. Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης εξόδων προς έσοδα διαμορφώθηκε στο 66,5% και είναι αυξημένος από τα επίπεδα του 63,1% της αντίστοιχης περσινής περιόδου.

Οι κερδοζημίες από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο σύνολο καθαρών εσόδων μειώθηκαν από κέρδη €4,3 εκατ. για το έτος του 2009 σε ζημίες €4,8 εκατ. για το 2010, «κυρίως λόγω της πτώσης στις τιμές των μετοχών και των διεθνών ομολόγων» (ετήσια έκθεση ελληνικής τράπεζας 2010, www.hellenicbank.com,)

Η χρέωση για προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2010, ανήλθε σε €74,7 εκατ. και αυξήθηκε κατά €11,5 εκατ. από το αντίστοιχο ποσό του 2009. Οι συσσωρευμένες προβλέψεις για απομείωση στην αξία των χορηγήσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2010 ανήλθαν σε 534,2 εκατ. (Δεκέμβριος 2009: €468,1 εκατ.) και αποτελούν το 9,9% (Δεκέμβριος 2009: 9,3%) των συνολικών χορηγήσεων.

Οι συνολικές μεικτές χορηγήσεις σε πελάτες παρουσίασαν αύξηση 8% και έχουν ανέλθει σε € 5,4 δις σε σύγκριση με €5 δις τον Δεκέμβριο 2009, ενώ οι καταθέσεις πελατών παρουσίασαν αύξηση 4%, φθάνοντας τα 6.9 δις σε σύγκριση με €6,6 δις το Δεκέμβριο του 2009.

Στην Ελλάδα, παρά τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση και τις αρνητικές επιπτώσεις στα αποτελέσματα, η ζημία πριν τη φορολογία μειώθηκε στα 45,6 εκατ. σε σύγκριση με ζημιά € 61,8 εκατ. για το έτος του 2009.

Ο όμιλος προχώρησε την αναδιάρθρωση και εξυγίανση του Δικτύου Καταστημάτων της Ελλάδας, εφαρμόζοντας το λειτουργικό μοντέλο της Κύπρου και εστιάζοντας την προσοχή του αποκλειστικά στις παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες(ετήσια έκθεση ελληνικής τράπεζας 2010, www.hellenicbank.com,)

.

Ο όμιλος συνέχισε να διατηρεί άνετη ρευστότητα, επωφελούμενος της υψηλής σταθερής καταθετικής του βάσης. Συγκεκριμένα το Δεκέμβριο του 2010 ο δείκτης μεικτών χορηγήσεων έναντι των καταθέσεων παρέμεινε στο πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του 79,1%(Δεκέμβριος 2009 :76,5%).

Τα κεφάλαια που αναλογούν στους κατόχους μετοχών της Τράπεζας στις 31 Δεκεμβρίου 2010 ανήλθαν σε €531,9 εκατ. σε σύγκριση με €519,9 εκατ. το Δεκέμβριο του 2009. Ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου με βάση τα αποτελέσματα του έτους 2010 διαμορφώθηκε στο 1,7% (Δεκέμβριος 2009: 5,7%).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2010, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του ομίλου, με βάση τη σχετική Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (Βασιλεία ΙΙ), ανήλθε σε 15%(Δεκέμβριος 2009:14%) .

(ετήσια έκθεση ελληνικής τράπεζας 2010, www.hellenicbank.com,)

4.4 Ελληνική Τράπεζα το 2011

Εξαιρουμένου του κόστους της απομείωσης των Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου το κέρδος πριν τις προβλέψεις του Ομίλου για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011 ανήλθε σε €132,6 εκατ., σημειώνοντας αύξηση 47% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Με την οριστικοποίηση των όρων του σχεδίου συμφωνίας μεταξύ του Ελληνικού κράτους και των ιδιωτών πιστωτών στις 21 Φεβρουαρίου 2012 σχετικά με το σχέδιο αποπληρωμής του Ελληνικού χρέους, η Τράπεζα προχώρησε σε πρόβλεψη απομείωσης ύψους €22,0 εκατ. των Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου που κατείχε, επιπρόσθετη του ποσού των €55,0 εκατ. που είχε συμπεριληφθεί στη συνοπτική ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για την περίοδο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2011.

Το συνολικό ύψος της πρόβλεψης για απομείωση ανέρχεται σε €77 εκατ. και αντιπροσωπεύει το 70% της ονομαστικής αξίας των ομολόγων ύψους €110 εκατ. που κατείχε η Τράπεζα και τα οποία είναι ταξινομημένα στην κατηγορία «Διακρατούμενα μέχρι τη Λήξη».

Ως αποτέλεσμα, ο Όμιλος μετά το κόστος της απομείωσης των Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου παρουσίασε ζημιές πριν τη φορολογία για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011 που ανήλθαν σε €86,9 εκατ. σε σύγκριση με κέρδη €15,3 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2010. Το σύνολο των ζημιών μετά την φορολογία ανήλθαν σε €9,545 εκατ. σε σύγκριση με €9,191 εκατ. το 2009.

Το σύνολο των καθαρών εσόδων του Ομίλου, εξαιρουμένου του κόστους της απομείωσης των Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου, αυξήθηκε κατά 12% σε σύγκριση με το 2010. Παράλληλα, το σύνολο των εξόδων παρουσίασε μείωση 6%, φθάνοντας τα €168,6 εκατ. σε σύγκριση με €178,7 εκατ. για το έτος 2010. Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης εξόδων προς έσοδα, εξαιρουμένου του κόστους της απομείωσης, διαμορφώθηκε στο 56,0% και είναι μειωμένος από τα επίπεδα του 66,5% της αντίστοιχης περσινής περιόδου.

Η χρέωση για προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011 ανήλθε

σε €142,5 εκατ. και αυξήθηκε κατά €67,8 εκατ. από το αντίστοιχο ποσό του 2010. Οι συσσωρευμένες προβλέψεις για απομείωση στην αξία των χορηγήσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν τόκους που αναστάληκαν και δεν αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων ανήλθαν στις 31 Δεκεμβρίου 2011 σε €644,9 εκατ. (Δεκέμβριος 2010: €534,2 εκατ.) και αποτελούσαν το 11,5% (Δεκέμβριος 2010: 9,9%) των συνολικών μεικτών χορηγήσεων.

Στην Ελλάδα, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης και των αρνητικών επιπτώσεων στην πραγματική οικονομία και κατ' επέκταση στην ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου του Δικτύου Καταστημάτων Ελλάδας, η ζημία πριν τη φορολογία αυξήθηκε στα €100,3 εκατ. σε σύγκριση με ζημία €45,6 εκατ. το Δεκέμβριο 2010. (ετήσια έκθεση ελληνικής τράπεζας 2011, www.hellenicbank.com.)

Το σύνολο της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου ανήλθε σε €8,3 δισ. σε σύγκριση με €8,2 δισ. το Δεκέμβριο 2010, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 1%, ενώ οι συνολικές μεικτές χορηγήσεις παρουσίασαν αύξηση 4% και ανήλθαν σε €5,6 δισ. σε σύγκριση με €5,4 δισ. το Δεκέμβριο 2010. Οι καταθέσεις παρουσίασαν αύξηση 4%, φθάνοντας τα €7,1 δισ. σε σύγκριση με €6,9 δισ. το Δεκέμβριο 2010.

Ο Όμιλος διατηρεί άνετη ρευστότητα, επωφελούμενος της υψηλής σταθερής καταθετικής του βάσης.

Συγκεκριμένα, το Δεκέμβριο του 2011 ο δείκτης μεικτών χορηγήσεων έναντι των καταθέσεων παρέμεινε στο πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του 79,2% (Δεκέμβριος 2010: 79,1%), ενώ ο δείκτης καθαρών χορηγήσεων προς καταθέσεις ανήλθε στο 70,2% (Δεκέμβριος 2010: 71,3%). Ενδεικτικό της άνετης ρευστότητας του Ομίλου είναι η μηδενική χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η μη εξάρτηση από τη διατραπεζική αγορά.

Το σύνολο των επενδύσεων του Ομίλου ανήλθε σε €1,2 δισ. (Δεκέμβριος 2010: €1,7 δισ.) και αποτελείτο κυρίως από χρεόγραφα της Κυπριακής Δημοκρατίας και από τραπεζικά χρεόγραφα υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης εισηγμένα σε διεθνή χρηματιστήρια. Το 72% των ομολόγων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που κατέχει ο Όμιλος λήγουν εντός των επόμενων 12 μηνών εκ των οποίων ποσοστό πέραν του 99% αποτελείται από ομόλογα κύριου χρέους (senior bonds).

Τα κεφάλαια που αναλογούν στους κατόχους μετοχών της Τράπεζας στις 31 Δεκεμβρίου 2011 ανήλθαν σε €431,6 εκατ. σε σύγκριση με €531,9 εκατ. το Δεκέμβριο 2010. Ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου με βάση τα αποτελέσματα του έτους 2011 διαμορφώθηκε στο -20,9% (Δεκέμβριος 2010: 1,7%).

Ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας του Ομίλου, με βάση τη σχετική Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (Βασιλεία II), ανήλθε σε 13% (Δεκέμβριος 2010: 15%), ο Δείκτης Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων ανήλθε σε 10% (Δεκέμβριος 2010: 12%) και ο Δείκτης Κυρίων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων ανήλθε σε 7% (Δεκέμβριος 2010: 9%)

(ετήσια έκθεση ελληνικής τράπεζας 2011, www.hellenicbank.com.)

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΔΕΙΚΤΕΣ

	2008	2009	2010	2011
ΚΕΡΔΟΣ ΜΕΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ(ΣΕ ΕΚΑΤ.)	31,324	28,347	9,191	-99,545
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΑ/ΕΣΟΔΑ	65,30%	63,10%	66,50%	56%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΕΙΚΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	81,60%	76,50%	79,10%	79,20%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	10,80%	14%	15%	13%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	7%	5,70%	1,70%	-20,90%

(οικονομικές καταστάσεις Ελληνικής Τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Ελληνικής Τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Ελληνικής Τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Ελληνικής Τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Ελληνικής Τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

5. Τράπεζα Κύπρου

5.1 Τράπεζα Κύπρου για 2008

Τα κέρδη μετά την φορολογία που αναλογούν στους μετόχους για το 2008 ανήλθαν σε 502 εκατ. σε σχέση με 485 εκατ. το 2007 σημειώνοντας αύξηση 4%.

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων του Συγκροτήματος κινήθηκε στα επίπεδα (25,1%) που θα χαρακτηριζόταν θετικά σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό περιβάλλον.

Το συγκρότημα διατήρησε την αποτελεσματικότητά του με το δείκτη κόστος προς έσοδα να διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα (44,9%) για το έτος 2008.

Παρά τις δυσμενείς συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον, διατηρήθηκε η υψηλή ποιότητα το χαρτοφυλάκιο των δανείων με το σχετικό δείκτη να βρίσκεται στο 3,8% στις 31 Δεκεμβρίου 2008 (2007:3,8%) και μετά την χρέωση για τις προβλέψεις να συγκρατείται στο 0,4% (2007:0,3%) των συνολικών δανείων.

Η ισχυρή ρευστότητα του συγκροτήματος σύμφωνα με την άποψη της τράπεζας (ετήσια έκθεση Τράπεζας Κύπρου 2008, www.bankofcyprus.com) επέτρεψε την απρόσκοπτη ανάπτυξη των εργασιών στην Κύπρο, την Ελλάδα και τις νέες αγορές με αποτέλεσμα τη σημαντική ετήσια αύξηση των δανείων του Συγκροτήματος κατά 29%

Επιτεύχθηκε προσέλκυση νέων πελατών και ετήσια αύξηση καταθέσεων κατά 11% Διατηρήθηκε η αύξηση των εξόδων (14%) σε ρυθμούς μικρότερους από την αύξηση του όγκου εργασιών (29%)

Διατηρήθηκε η ισχυρή ρευστότητα του συγκροτήματος με δείκτη δανείων προς καταθέσεις 90 %.

Τα έσοδα από την διαπραγμάτευση συναλλάγματος για το έτος 2008 ανήλθαν σε 159 εκατ. σε σχέση με 47 εκατ. για το 2007 κυρίως ως αποτέλεσμα κερδών από συναλλαγές κάλυψης συναλλαγματικού κινδύνου.

Ζημιές ύψους 36 εκατ. από τη διάθεση και μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σε σχέση 24 εκατ. κέρδη για το 2007 ως αποτέλεσμα την σημαντική πτώση των κεφαλαιαγορών.

Σημαντική συνεισφορά στα κέρδη του Συγκροτήματος είχαν οι εργασίες των δύο κύριων αγορών όπου λειτουργεί το Συγκρότημα, Κύπρος και Ελλάδα. Τα κέρδη μετά την φορολογία στην Κύπρο ανήλθαν σε 401 εκατ. περιλαμβανομένων των ιδιαίτερα σημαντικών κερδών από συναλλαγές κάλυψης συναλλαγματικού κινδύνου. Στην Ελλάδα, τα κέρδη μετά την φορολογία για το έτος 2008 ανήλθαν σε 74 εκατ. σε συνδυασμό με πολύ ικανοποιητικούς ρυθμούς αύξησης των δανείων και καταθέσεων.

Ιδιαίτερα σημαντικές ήταν και οι επιδόσεις του Συγκροτήματος στις νέες αγορές με θετικά αποτελέσματα σε όλες τις χώρες. Στην Ρωσία(εξαιρούμενης της Uniastrum) και στην Ρουμανία τα κέρδη μετά την φορολογία για το 2008 ανήλθαν σε 3 εκατ. έκαστη, και στην Ουκρανία σε 1 εκατ. Τα καθαρά κέρδη της Uniastrum για το έτος 2008 ανήλθαν σε 16 εκατ. Η συνεισφορά της Uniastrum στα συνολικά κέρδη του συγκροτήματος για το 2008 ανέρχεται σε 5 εκατ., καθώς ενοποιήθηκαν τα κέρδη της μόνο για τους τελευταίους δύο μήνες του 2008. (ετήσια έκθεση Τράπεζας Κύπρου 2008, www.bankofcyprus.com)

5.2 Τράπεζα Κύπρου 2009

Τα κέρδη για το 2009 μετά την φορολογία ανήλθαν σε 313 εκατ. Τα κέρδη πριν από προβλέψεις για το 2009 ανήλθαν σε 612 εκατ. σημειώνοντας μείωση 6% σε σύγκριση με το 2008 .

Τα καθαρά έσοδα από τόκους και έσοδα από τις προμήθειες για το 2009 ανήλθαν σε €1091 εκατ. σε σύγκριση με €1010 εκατ. το 2008 σημειώνοντας ετήσια αύξηση 8%. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση των καθαρών εσόδων από τόκους που ανήλθαν σε € 848 εκατ. το 2009, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 7%.

Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο του Συγκροτήματος για το 2009 ανήλθε σε 2,39% σε σχέση με 2,52% για το 2008. Τονίζεται ότι το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο βελτιώθηκε σημαντικά κατά την διάρκεια του 2009, φθάνοντας σε 2,51% για το τέταρτο τρίμηνο, έναντι του χαμηλού 2,13% για το α' τρίμηνο 2009.

Το συγκρότημα συνέχισε να διαθέτει ισχυρή κεφαλαιακή θέση με τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας να ανέρχεται σε 11,7% στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Ο δείκτης πρωτοβάθμιων κεφαλαίων και ο δείκτης βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων βελτιώθηκαν σημαντικά και ανήλθαν στις 31 Δεκεμβρίου 2009 σε 10,6% και 7,4% από 7,2% και 6,5% αντίστοιχα, από την ίδια μέρα του προηγούμενου έτους.

Διατηρήθηκε η ισχυρή ρευστότητα του Συγκροτήματος με δείκτη δανείων προς καταθέσεις 90%. Το Συγκρότημα διαθέτει ισχυρή ρευστότητα στις δύο κύριες αγορές που λειτουργεί με τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις σε Κύπρο και Ελλάδα να ανέρχεται στις 31 Δεκεμβρίου 2009 σε 83% και 87% αντίστοιχα.

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων διατηρήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα(14%) σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και αρνητικό περιβάλλον. Το Συγκρότημα διατήρησε την αποτελεσματικότητά του με τον δείκτη κόστους προς έσοδα για το 2009 να συγκρατείται στο 52,4%, παρά τις αντίξοες συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον που δρα την περίοδο αυτή η τράπεζα.

Θετική συνεισφορά στα κέρδη είχαν και οι εργασίες όλων των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείτε το συγκρότημα. Στις δύο κύριες αγορές που λειτουργεί το συγκρότημα, της Κύπρου και Ελλάδας, τα κέρδη πριν τις προβλέψεις για το 2009 ανήλθαν σε 377 εκατ. και 145 εκατ. αντίστοιχα. Τα κέρδη μετά την φορολογία στην Κύπρο και στην Ελλάδα για το 2009 ανήλθαν σε 282 εκατ. και 3 εκατ. αντίστοιχα. (ετήσια έκθεση Τράπεζας Κύπρου 2009, www.bankofcyprus.com)

Θετική συνεισφορά στα κέρδη υπήρχαν σε Ηνωμένο Βασίλειο και Αυστραλία όπου τα κέρδη μετά την φορολογία για το 2009 ανήλθαν σε 9 εκατ. και 2 εκατ. αντίστοιχα. Στην Ρουμανία και την Ουγγαρία τα κέρδη μετά την φορολογία για 2009 ανήλθαν σε 9 εκατ. και 0,4 εκατ. αντίστοιχα.

Στην Ρωσία τα κέρδη μετά την φορολογία για το 2009 ανήλθαν σε 7 εκατ. Η ανάκαμψη στην κερδοφορία που άρχισε από το τρίτο τρίμηνο του 2009 οδήγησε σε κέρδη ύψους 20 εκατ. για το β' εξάμηνο του 2009, έναντι ζημιών 13 εκατ. για το α' εξάμηνο του 2009.

Την περίοδο αυτή ακολουθήθηκε μια πιο συντηρητική πιστωτική επέκταση του συγκροτήματος και με συνδυασμό την μειωμένη ζήτηση για δανεισμό, οδήγησαν σε περιορισμένη αύξηση στα δάνεια (6%) και στις καταθέσεις (2%) του Συγκροτήματος το 2009. Παρόλα την περίοδο η συνολική αύξηση των δανείων που έγινε στην Ρωσική αγορά για το έτος 2009 ήταν 20% σε σχέση με το έτος 2008.

Το Συγκρότημα δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματική διαχείριση πιστωτικού κινδύνου διατήρησε την ποιότητα του χαρτοφυλακίου σε υγιή επίπεδα. Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανήλθε στην Κύπρο και Ελλάδα στις 31 Δεκεμβρίου 2009 5,6% και 5,2% αντίστοιχα.

Το ποσοστό κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων δανείων με προβλέψεις διατηρήθηκε στο ικανοποιητικό επίπεδο 59% στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι πλήρως καλυμμένο με εμπράγματα εξασφαλίσεις με ποσοστό κάλυψης περιλαμβανομένων των εμπράγματων εξασφαλίσεων να ανέρχεται σε 127% (113% λαμβάνοντας υπόψη την αξία της καταναγκαστικής πώλησης). (ετήσια έκθεση Τράπεζας Κύπρου 2009, www.bankofcyprus.com)

5.3 Τράπεζα Κύπρου 2010

Η τράπεζα πέτυχε τους στόχους της και διατήρησε υψηλά επίπεδα κερδοφορίας και θετική συνεισφορά στα κέρδη από όλες τις αγορές που δραστηριοποιείται.

Τα συνολικά έσοδα σημείωσαν σημαντική ετήσια αύξηση 13% και ανήλθαν σε € 1.430 εκατ. για το 2010 (2009: € 1.286 εκατ.). Αυτό αποδεικνύει την ικανότητα του Συγκροτήματος να πετυχαίνει αυξημένα επαναλαμβανόμενα έσοδα ακόμα και σε δύσκολες οικονομικές συνθήκες.

Σημαντική αύξηση προβλέψεων κερδοφορίας: Τα κέρδη πριν τις προβλέψεις για το 2010 ανήλθαν σε € 725 εκατ. σημειώνοντας αύξηση 18% σε σύγκριση με το 2009 (€612 εκατ.)

Βελτίωση επιτοκιακού περιθωρίου: Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο του Συγκροτήματος ανήλθε σε 2,66% για το έτος 2010 σημαντική αύξηση 27 μονάδων βάσης σε σύγκριση με 2,39% το 2009.

Τα κέρδη μετά την φορολογία και δικαιώματα μειοψηφίας ανήλθαν σε 306 εκατ. για το 2010(2009: € 313 εκατ.) με το συγκρότημα να είναι κερδοφόρο σε όλες τις αγορές που δραστηριοποιείται.

Υγιή ρευστότητα. Δείκτης δανείων(μετά τις προβλέψεις) προς καταθέσεις 84,1%

Υψηλή απόδοση ιδίων κεφαλαίων: Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων(11,9%) διατηρήθηκε σε σχετικά υψηλά επίπεδα σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό περιβάλλον. Η μειωμένη απόδοση έναντι του 2009 οφείλεται στην αύξηση κεφαλαίου του συγκροτήματος τον Οκτώβριο του 2010.

Ισχυρή κεφαλαιακή βάση: Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ανήλθε σε 11,9% στις 31 Δεκεμβρίου 2010, με τους δείκτες πρωτοβάθμιων κεφαλαίων και βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων να ανέρχονται σε 11% και 8,1% αντίστοιχα.

Αυξημένη αποτελεσματικότητα: Ο δείκτης κόστος προς έσοδα για το έτος 2010 βελτιώθηκε σε 50% σε σύγκριση 52,4% το2009.

Σημαντική αύξηση μεγεθών: Τα δάνεια(πριν τις προβλέψεις) και οι καταθέσεις του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2010 σημείωσαν ετήσια αύξηση 9% και 15% αντίστοιχα.

Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανήλθε στο 7,3% στις 31 Δεκεμβρίου του 2010 έναντι 5,6% στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ορίζονται ως δάνεια πελατών με καθυστερήσεις πέραν των τριών μηνών τα οποία δεν είναι πλήρως εξασφαλισμένα με εμπράγματα εξασφαλίσεις. Παρά την αύξηση του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά το 2010, το ποσοστό κάλυψης τους με προβλέψεις διατηρήθηκε στο ικανοποιητικό επίπεδο 55% στις 31 Δεκεμβρίου 2010(2009:59%). Το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι πλήρως καλυμμένο με εμπράγματα εξασφαλίσεις, με το ποσοστό κάλυψης περιλαμβανομένων των εμπράγματων εξασφαλίσεων να ανέρχεται σε 118%(106% λαμβάνοντας υπόψη την αξία καταναγκαστικής πώλησης. (ετήσια έκθεση Τράπεζας Κύπρου 2010, www.bankofcyprus.com)

5.4 Τράπεζα Κύπρου 2011

Τα κέρδη πριν τις προβλέψεις και την απομείωση ΟΕΔ ανήλθαν σε €805 εκατ. σημειώνοντας σημαντική αύξηση 11% σε σύγκριση με €725 εκατ. το 2010 και τα κέρδη μετά τη φορολογία εξαιρουμένης της απομείωσης ΟΕΔ ανήλθαν σε €312 εκατ. έναντι €306 εκατ. το 2010 σημειώνοντας αύξηση 2%.

Ως αποτέλεσμα της οριστικοποίησης της επίδρασης του προγράμματος ανταλλαγής των ΟΕΔ, το Συγκρότημα έχει μειώσει τη λογιστική αξία των ΟΕΔ που κατέχει κατά 74% της ονομαστικής τους αξίας.

Η απομείωση των ΟΕΔ μετά τη φορολογία, συμπεριλαμβανομένου και του σχετικού κόστους αντιστάθμισης, ανήλθε σε €1.682 εκατ. για το 2011. Στις 31 Δεκεμβρίου 2011 η λογιστική αξία των ΟΕΔ μετά την απομείωση ανέρχόταν σε €616 εκατ.

Συμπεριλαμβανομένης της απομείωσης των ΟΕΔ, οι ζημιές του Συγκροτήματος μετά τη φορολογία ανήλθαν σε €1.371 εκατ. Οι ζημιές μετά τη φορολογία της Εταιρίας για το 2011 ανήλθαν σε €1.380 εκατ. (2010: κέρδη €306 εκατ.).

Σημειώνεται ότι τα τελικά ελεγμένα οικονομικά αποτελέσματα του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011 είναι διαφοροποιημένα από τα προκαταρκτικά αποτελέσματα που ανακοινώθηκαν στις 21 Φεβρουαρίου 2012 ως αποτέλεσμα της οριστικοποίησης της επίδρασης του προγράμματος ανταλλαγής των ΟΕΔ.

Στα τελικά αποτελέσματα το Συγκρότημα έχει απομειώσει τη λογιστική αξία των ΟΕΔ που κατέχει κατά 74% της ονομαστικής τους αξίας, έναντι 60% στα προκαταρκτικά αποτελέσματα. (ετήσια έκθεση Τράπεζας Κύπρου 2011, www.bankofcyprus.com)

Σημαντική αύξηση συνολικών εσόδων: Τα συνολικά έσοδα σημείωσαν σημαντική ετήσια αύξηση 6% και ανήλθαν σε €1.541 εκατ. για το 2011 (2010: €1.450 εκατ.).

Αυξημένη αποτελεσματικότητα: Ο δείκτης κόστος προς έσοδα για το 2011 βελτιώθηκε σε 47,8% από 50,0% το 2010 λόγω βελτίωσης των εσόδων και περιορισμού της αύξησης των εξόδων.

Σημαντική αύξηση προ-προβλέψεων κερδοφορίας και πριν την απομείωση ΟΕΔ: Η αυξημένη αποτελεσματικότητα οδήγησε σε σημαντική αύξηση των κερδών πριν τις προβλέψεις και την απομείωση ΟΕΔ για το 2011. Τα κέρδη πριν τις προβλέψεις και την απομείωση ΟΕΔ ανήλθαν σε €805 εκατ. το 2011 σημειώνοντας αύξηση 11% σε σύγκριση με το 2010 (€725 εκατ.).

Βελτίωση επιτοκιακού περιθωρίου: Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο του Συγκροτήματος ανήλθε σε 2,98% για το 2011, σημειώνοντας σημαντική αύξηση 32 μονάδων βάσης σε σύγκριση με 2,66% το 2010.

Υγιής ρευστότητα: Το Συγκρότημα διαθέτει υγιή ρευστότητα με δείκτη δανείων (μετά τις προβλέψεις) προς καταθέσεις 92%, ελάχιστες αποπληρωμές πιστωτικών

τίτλων για την επόμενη διετία και περιορισμένη εξάρτηση χρηματοδότησης μέσω της διαπραγεζικής αγοράς και έκδοσης πιστωτικών τίτλων. Ο δείκτης καταθέσεων προς περιουσιακά στοιχεία ανήλθε σε 79% στις 31 Δεκεμβρίου 2011 (2010: 77%).

Ικανοποιητική απόδοση ιδίων κεφαλαίων: Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων εξαιρουμένης της απομείωσης ΟΕΔ διατηρήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα (2011: 10,6%) σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό περιβάλλον (2010: 11,9%).

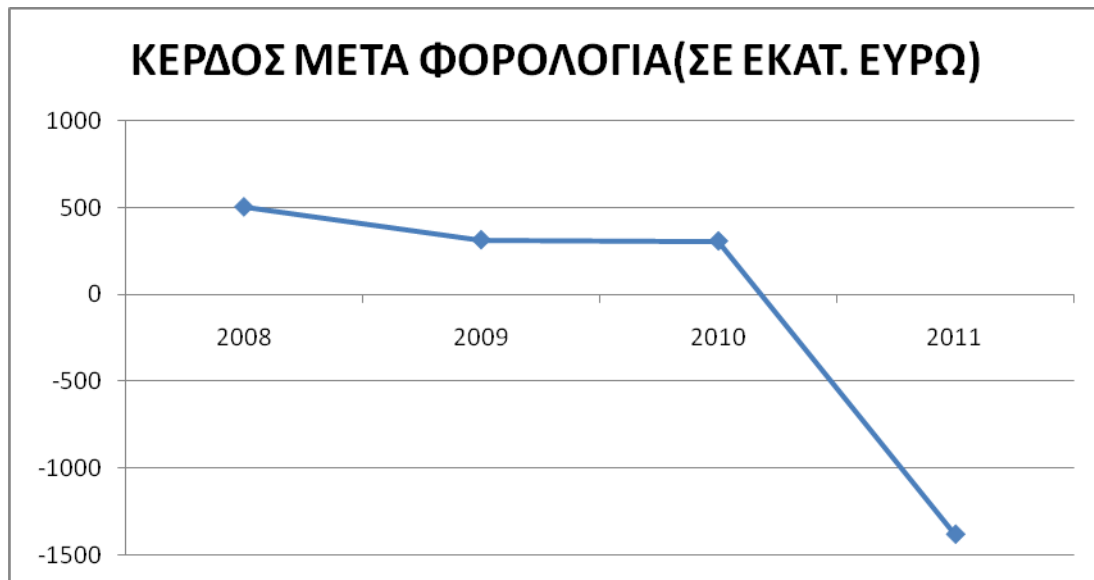
Δάνεια και καταθέσεις: Τα δάνεια (πριν τις προβλέψεις) και οι καταθέσεις του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2011 ανήλθαν σε €28,9 δις και €29,7 δις αντίστοιχα.

Δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του ομίλου έχει διαμορφωθεί μετά την απομείωση των ελληνικών ομολόγων στο 7, 8% που είναι κάτω από το προβλεπόμενο ποσό του 8% που καθορίζει η βασιλεία 2. Σύμφωνα με την Κεφαλαιακή Άσκηση (χρησιμοποιώντας στοιχεία 30 Σεπτεμβρίου 2011), το κεφαλαιακό έλλειμμα για το Συγκρότημα ανέρχεται σε €1.560 εκατ. το οποίο πρέπει να καλυφθεί μέχρι τις 30 Ιουνίου 2012 (ετήσια έκθεση Τράπεζας Κύπρου 2011, [www. bankofcyprus.com](http://www.bankofcyprus.com))

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ/ ΔΕΙΚΤΕΣ

	2008	2009	2010	2011
ΚΕΡΔΟΣ ΜΕΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ(ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)	502	313	306	-1380
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΑ/ΕΣΟΔΑ	44,90%	52,40%	50%	47,80%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΕΙΚΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	90%	90%	84%	92%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	11,20%	11,70%	11,90%	7,80%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	25,10%	14%	11,90%	10,90%

(οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

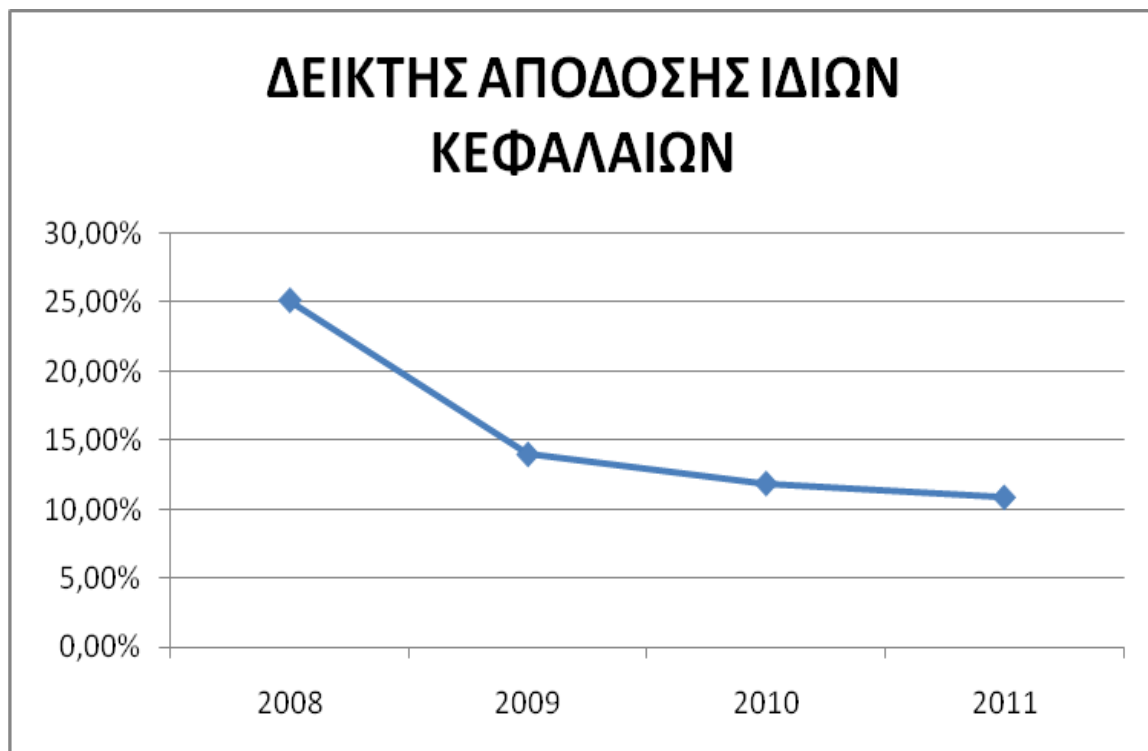
(οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

6. Marfin Popular Bank

6.1. Marfin Popular Bank το 2008

Κατά το έτος 2008, ο όμιλος πέτυχε σημαντική ανάπτυξη των μεγεθών σε όλους τους γεωγραφικούς τομείς δραστηριοποίησης του (Κύπρος, Ελλάδα και Διεθνές Δίκτυο) και είχε θετικά οικονομικά αποτελέσματα παρά το αρνητικό οικονομικό περιβάλλον διατήρησε εύρωστη κεφαλαιακή θέση και μια ικανοποιητική ρευστότητα.

Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου που αναλογούσαν στους μετόχους για το έτος 2008 έφθασαν στο ύψος των € 394,6 εκατ. και ήταν μειωμένα κατά 30% έναντι του 2007 που ήταν 563,3 εκατ. Η διαφορά οφείλεται σε έκτακτα έσοδα από την πώληση συμμετοχών κατά το 2007. Τα κέρδη του 2008 είναι ελαφρά μειωμένα σε σύγκριση με τις προβλέψεις λόγω επιδείνωσης, ειδικά κατά το Δεκέμβριο, των συνθηκών της αγοράς αλλά και στην απόφαση για αύξηση των προβλέψεων του δ' τριμήνου προκειμένου να θωρακιστεί η τράπεζα στο είδη δύσκολο χρηματοοικονομικό περιβάλλον που είχε αρχίσει να κάνει δυναμικά την εμφάνιση του στο παρόν έτος (Marfin Popular Bank 2008, www.laiki.com).

Το σύνολο του ενεργητικού του Ομίλου στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ξεπέρασε τα €38 δις σημειώνοντας ετήσια αύξηση 29% σε σχέση με 31 Δεκεμβρίου 2007. Επιπρόσθετα, τόσο οι συνολικές μεικτές χορηγήσεις όσο και οι καταθέσεις του ομίλου κατέγραψαν ετήσια αύξηση της τάξης του 32% και 20% αντίστοιχα. Η ρευστότητα του ομίλου ήταν σε πολύ ικανοποιητικά επίπεδα με τον δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις να βρίσκεται σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο για τα τραπεζικά δεδομένα στο ποσοστό 94%.

Οι χορηγήσεις του Ομίλου σε χώρες εκτός της Ελλάδας και Κύπρου, άγγιξαν τα €2,8 δις ή 12% του συνόλου. Το 95% των συνολικών χορηγήσεων του ομίλου δόθηκε σε ανεπτυγμένες χώρες, ενώ μόνο το 5% αφορούσαν χορηγήσεις σε χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης.

«Η ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων του Ομίλου παρουσίασε βελτίωση ως αποτέλεσμα των επενδύσεων για αναβάθμιση της διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και των συνεχών προσπαθειών που είχε κάνει η τράπεζα για ανάκτηση οφειλών που είχαν παρουσιάσει καθυστέρηση» ετήσια έκθεση Marfin Popular Bank 2008, www.laiki.com) . Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων επί του συνόλου των χορηγήσεων του Ομίλου μειώθηκε σε 4,3% στις 31 Δεκεμβρίου 2008 σε σχέση με 4,8% στις 31 Δεκεμβρίου 2007. Επίσης το ποσοστό κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων με προβλέψεις ανήλθε στο 61 % στις 31 Δεκεμβρίου 2008. Παράλληλα, ο όμιλος διατήρησε ετήσιο κόστος προβλέψεων ύψους 61 μονάδων βάσης επί των χορηγήσεων, ενώ το αντίστοιχο κόστος για το δ τρίμηνο του 2008 ήταν 99 μονάδες βάσης.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε €744,4 εκατ. σημειώνοντας ετήσια αύξηση 12% σε σχέση με 31 Δεκεμβρίου, 2007. Αναπροσαρμόζοντας για τις έκτακτες ανακτήσεις τόκων του 2007, η ετήσια αύξηση στα καθαρά έσοδα από τόκους ανέρχεται σε 16% και αναδεικνύει την εύρωστη ανάπτυξη των χορηγήσεων και καταθέσεων, παρά τους αρνητικούς παράγοντες που επικρατούσαν. Στους αρνητικούς παράγοντες που επηρέασαν τα καθαρά έσοδα από τόκους περιλαμβάνονται: η αναπροσαρμογή του βασικού επιτοκίου στην Κύπρο στο επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που ορίστηκε σαν το επιτόκιο αναφοράς τιμολόγησης των δανείων που μετατράπηκαν από Λίρες Κύπρου σε Ευρώ την 1 Ιανουαρίου του 2008 (κατόπιν εγκυκλίου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ετήσια έκθεση 2008), η μείωση των επιτοκίων των ΗΠΑ που μείωσαν τα έσοδα από τις καταθέσεις σε Δολάρια κυρίως στις διεθνείς τραπεζικές εργασίες στην Κύπρο, και τέλος, ο έντονος ανταγωνισμός σε καταθέσεις από τράπεζες με περιορισμένη ρευστότητα στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

Η ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων του Ομίλου παρουσίασε βελτίωση ως αποτέλεσμα των επενδύσεων για αναβάθμιση της διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και των συνεχών προσπαθειών για ανάκτηση οφειλών που παρουσιάζουν καθυστέρηση. Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων επί του συνόλου των χορηγήσεων του Ομίλου μειώθηκε σε 4,3% στις 31 Δεκεμβρίου, 2008 σε σχέση με 4,8% στις 31 Δεκεμβρίου, 2007. Επίσης, το ποσοστό κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων με προβλέψεις ανήλθε στο 61% στις 31 Δεκεμβρίου,

2008. Παράλληλα, ο Όμιλος διατήρησε ετήσιο κόστος προβλέψεων ύψους 61 μονάδων βάσης επί των χορηγήσεων, ενώ το αντίστοιχο κόστος για το δ' τρίμηνο του 2008 ήταν 99 μονάδες βάσης.

Τα καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες ήταν μειωμένα κατά 7% σε σχέση με το 2007 σε €286,7 εκατ. λόγω των έκτακτων προμηθειών που εισπράχτηκαν από τη δημόσια πρόταση της Marfin Investment Group και των αυξημένων χρηματοπιστηριακών προμηθειών κατά το 2007. Τα τραπεζικά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες αυξήθηκαν κατά 22% ετησίως λόγω της δυναμικής ανάπτυξης των διεθνών εργασιών στην Κύπρο και της διεύρυνσης της πελατειακής βάσης του Ομίλου.

Τα συνολικά λειτουργικά έξοδα έφθασαν τα €91,2 εκατ., αυξημένα κατά 11% σε σύγκριση με 31 Δεκεμβρίου, 2007. Εξαιρουμένων των εξόδων των νέων θυγατρικών που ενοποιούνται η αύξηση στα λειτουργικά έξοδα περιορίζεται στο 3%, ως αποτέλεσμα της προσπάθειας για συνεχή έλεγχο των δαπανών λειτουργίας. Τα λειτουργικά έξοδα του 2008 περιλάμβαναν τα λειτουργικά έξοδα από την ενοποίηση της Ουκρανικής τράπεζας Marine Transport Bank (ενοποιείται από το τέταρτο τρίμηνο του 2007), της Lombard Bank Malta Plc (ενοποιείται από 1 Μαρτίου, 2008) και της Ρωσικής Rosprombank (ενοποιείται από 1 Σεπτεμβρίου, 2008).

Η Τράπεζα διατηρεί ισχυρό δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας 10,6%, με δείκτη Πρωτοβάθμιων Κεφαλαίων (Tier 1) 8,6%.

(ετήσια έκθεση Marfin Popular Bank 2008, www.laiki.com)

6.2 Marfin Popular Bank 2009

Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου που αναλογούν στους μετόχους για το 2009 διαμορφώθηκαν σε €173,9 εκ. Τα καθαρά επαναλαμβανόμενα κέρδη του Ομίλου, μετά την έκτακτη φορολογική εισφορά των €12,8 εκ., ανήλθαν σε €186,7 εκ. Τα κέρδη ανά μετοχή διαμορφώθηκαν σε €20,8 σεντς.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε €335,8 εκατ. σημειώνοντας μείωση 14,6% σε σχέση με το 2008, αντικατοπτρίζοντας τη μεγάλη πίεση στο καθαρό περιθώριο επιτοκίου που διαμορφώθηκε σε 1,72% το 2009 από 2,40% το 2008. «Οι αρνητικοί παράγοντες που επηρέασαν τα καθαρά έσοδα από τόκους ήταν οι αλληπάλληλες μειώσεις των ευρωπαϊκών και αμερικανικών επιτοκίων, καθώς και η αύξηση στο κόστος χρήματος που προέκυψε κυρίως από τον έντονο ανταγωνισμό στα καταθετικά επιτόκια τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο» (ετήσια έκθεση Marfin Popular Bank 2009, www.laiki.com) εδώ είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφέρουμε ότι τα καθαρά έσοδα από τόκους αυξήθηκαν κατά 5,8% το τέταρτο τρίμηνο του 2009 σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο, επιδεικνύοντας μια σταδιακή βελτίωσή .

Τα καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες ήταν μειωμένα κατά 20,5% σε ετήσια βάση σε €27,9 εκατ., λόγω της χαμηλής ζήτησης για δανεισμό και της υποτονικής οικονομικής δραστηριότητας που επικρατούσε κατά τη διάρκεια του 2009.

Τα χρηματοοικονομικά και άλλα έσοδα αυξήθηκαν σημαντικά και έφτασαν τα €211,2 εκατ., κυρίως λόγω της βελτίωσης που παρατηρήθηκε στις αγορές των ομολόγων κατά το 2009.

Τα συνολικά λειτουργικά έξοδα παρουσιάζουν περιορισμένη αύξηση ύψους 5,6% σε σχέση με το 2008, αντανakλώντας την μεγάλη προσπάθεια που επιτελείται στον Όμιλο για συγκράτηση των λειτουργικών δαπανών και αύξηση της παραγωγικότητας.

Οι συνολικές χορηγήσεις του Ομίλου σημείωσαν ετήσια άνοδο της τάξης του 7,1% παρά τις υποτονικές οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν, καθοδηγούμενες κυρίως από την επέκταση της πελατειακής βάσης και της προσφοράς καινοτόμων και ανταγωνιστικών προϊόντων.

Οι καταθέσεις μειώθηκαν κατά 3,8% σε σχέση με το 2008 αντικατοπτρίζοντας την αμυντική στρατηγική του Ομίλου στο θέμα αυτό αφού διαθέτει την απαιτούμενη ρευστότητα. Η ρευστότητα του Ομίλου διατηρείται σε εξαιρετικά καλά επίπεδα με το δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις να βρίσκεται στο 104,0% το 2009 σε σχέση με

94,4% το 2008, ποσοστό πολύ ικανοποιητικό για τα ελληνικά και ευρωπαϊκά τραπεζικά δεδομένα.

Οι χορηγήσεις του Ομίλου σε χώρες εκτός της Ελλάδας και της Κύπρου, έφτασαν τα €2,9 δισ., ή 11% του συνόλου με το 7% των συνολικών χορηγήσεων του Ομίλου να είναι σε αναπτυσσόμενες αγορές, ενώ μόνο το 4% να αφορά χορηγήσεις σε χώρες της νότιο-ανατολικής Ευρώπης.

Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων επί του συνόλου των χορηγήσεων του Ομίλου αυξήθηκε σε 6,1% στις 31 Δεκεμβρίου, 2009 σε σχέση με 4,3% στις 31 Δεκεμβρίου, 2008, ενώ το ποσοστό αυτό βελτιώθηκε οριακά από τις 30 Σεπτεμβρίου, 2009 που ήταν στο 6,14%. Οι προβλέψεις για απομείωση των χορηγήσεων αυξήθηκαν κατά 93,7% σε €250,6 εκατ. Κατά συνέπεια, η κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων βελτιώθηκε στο 51,4% στις 31 Δεκεμβρίου, 2009 από 50,5% στις 30 Σεπτεμβρίου, 2009.

Παράλληλα, οι προβλέψεις για απομείωση των χορηγήσεων ως ποσοστό του μέσου όρου των χορηγήσεων ανήλθαν σε 100 μονάδες βάσης (bps) με σκοπό την περαιτέρω θωράκιση του ισολογισμού.

Ο Όμιλος συνέχισε να διατηρεί ιδιαίτερα ισχυρό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας ύψους 11,5% με το Δείκτη Πρωτοβάθμιων Κεφαλαίων να φτάνει το 9,4%. Η ποιότητα των κεφαλαίων του Ομίλου είναι πολύ δυνατή με το 82% των συνολικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων να αποτελείται εξ' ολοκλήρου από μετοχικό κεφάλαιο και αποθεματικά.

(ετήσια έκθεση Marfin Popular Bank 2009, www.laiki.com)

6.3 Marfin Popular Bank 2010

Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου που αναλογούν στους μετόχους για το 2010 διαμορφώθηκαν σε €7,1 εκ. Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου, μετά την έκτακτη φορολογική εισφορά των €8,2 εκ., ανήλθαν σε €5,3 εκ. Τα κέρδη ανά μετοχή διαμορφώθηκαν σε €10,2 σεντς.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους αυξήθηκαν κατά 12% σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκαν σε €709,5 εκ. το 2010, κυρίως λόγω της αύξησης του ενεργητικού, αλλά και του βελτιωμένου καθαρού περιθωρίου επιτοκίου. Το καθαρό περιθώριο επιτοκίου αυξήθηκε κατά 10 μονάδες βάσης σε ετήσια βάση από 1,72% το 2009 σε 1,82% το 2010. Η βελτίωση του περιθωρίου οφείλεται κυρίως στην περαιτέρω ανατιμολόγηση που πραγματοποιήθηκε στο δανειακό χαρτοφυλάκιο στην Ελλάδα.

Τα χρηματοοικονομικά και άλλα έσοδα ανήλθαν σε €102,4 εκ. το 2010 από €211,2 εκ. το 2009, καθώς το 2010 απεδείχθη μια πολύ δύσκολη χρονιά για τις χρηματαγορές.

Τα καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες ήταν μειωμένα κατά 12% σε ετήσια βάση σε €200,5 εκ., κυρίως λόγω της χαμηλής δραστηριότητας στις χρηματιστηριακές αγορές και τη λιανική τραπεζική.

Τα λειτουργικά έξοδα του Ομίλου ήταν 3% αυξημένα σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκαν σε €645,8 εκ. Ο μειούμενος ρυθμός αύξησης των λειτουργικών εξόδων από 8% σε ετήσια βάση τον Ιούνιο του 2010, σε 7% σε ετήσια βάση το Σεπτέμβριο 2010 και σε 3% σε ετήσια βάση το Δεκέμβριο 2010, «αντικατοπτρίζει την αποτελεσματικότητα της υιοθέτησης ενός αυστηρού προγράμματος αναδιάρθρωσης, το οποίο στοχεύει σε περαιτέρω μείωση του κόστους» (ετήσια έκθεση Marfin Popular Bank 2010, www.laiki.com)

Το συνολικό χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων του Ομίλου σημείωσε αύξηση 6% σε ετήσια βάση το 2010, ξεπερνώντας το ρυθμό αύξησης του συστήματος στον Ελλαδικό χώρο. Οι κύριοι μοχλοί αύξησης του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων του Ομίλου είναι ανά κατηγορία προϊόντος, τα επιχειρηματικά και στεγαστικά δάνεια, και ανά γεωγραφική περιοχή η Κύπρος και οι διεθνείς δραστηριότητες του Ομίλου, ιδιαίτερα στη Σερβία, τη Ρωσία και την Ουκρανία.

Σε ετήσια βάση, οι καταθέσεις σημείωσαν αύξηση 7% και ανήλθαν σε €25,5 δισ., κυρίως ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης των καταθέσεων της μονάδας της Διεθνούς Τραπεζικής του Ομίλου στην Κύπρο (άνοδος 35% σε ετήσια βάση), όπως και της

σημαντικής αύξησης των καταθέσεων των διεθνών δραστηριοτήτων του Ομίλου (άνοδος 18% σε ετήσια βάση).

Τα υψηλά επίπεδα ρευστότητας που διατηρεί ο Όμιλος τον κατατάσσουν ανάμεσα στους πιο υγιείς στον Ελλαδικό χώρο. Παρά τις συνθήκες περιορισμένης ρευστότητας που επικρατούν στην αγορά, ο λόγος δανείων προς καταθέσεις βελτιώθηκε κατά 100 μονάδες βάσης σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκε σε 104% στις 31 Δεκεμβρίου, 2010.

Για τη χρήση 2010, η μέση τριμηνιαία μεταβολή των νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων διαμορφώθηκε σε €107 εκ., μειωμένη κατά 21% σε ετήσια βάση, «κυρίως λόγω της βελτίωσης της ποιότητας του ενεργητικού στην Κύπρο και στις διεθνείς δραστηριότητες του Ομίλου, ιδιαίτερα στη Ρωσία και τη Ρουμανία» (ετήσια έκθεση Marfin Popular Bank 2010, www.laiki.com)

Για τη χρήση 2010, ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων ανήλθε σε 7,3%, σημειώνοντας αύξηση κατά 20 μονάδες βάσης έναντι του εννιαμήνου του 2010 και 120 μονάδες βάσης έναντι του 2009, αλλά παρουσιάζοντας μείωση έναντι της μέσης αύξησης του δείκτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων τα τελευταία τέσσερα τρίμηνα που διαμορφώθηκε σε 30 μονάδες βάσης. Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της τράπεζας ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων επηρεάστηκε επίσης από την αναμόχλευση του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων, κυρίως στην καταναλωτική πίστη σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές που δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

Οι προβλέψεις για μη εξυπηρετούμενα δάνεια ανήλθαν σε €66,1 εκ. για την χρήση του 2010, παρουσιάζοντας αύξηση 6% σε ετήσια βάση.

Ο δείκτης κάλυψης μη εξυπηρετούμενων δανείων διαμορφώθηκε σε 51%, στις 31 Δεκεμβρίου, 2010, παραμένοντας αμετάβλητος τα τελευταία τέσσερα τρίμηνα.

Την χρονιά αυτή η τράπεζα προχώρησε σε επιτυχής αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου του Ομίλου, που ήταν η μεγαλύτερη που έχει επιτευχθεί μέχρι τότε από εταιρεία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Σε συνδυασμό με την συμφωνία πώλησης της θυγατρικής στην Αυστραλία, ενίσχυσε περαιτέρω τα

πρωτοβάθμια κεφάλαια του Ομίλου (Tier I) και τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια σε €3,3 δισ. και €3,7 δισ. αντίστοιχα, διαμορφώνοντας τους δείκτες πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (Tier I) και συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας σε 12,0% και 13,7% αντίστοιχα, αναμορφωμένα στοιχεία βάσει των μεγεθών στις 31 Δεκεμβρίου, 2010, κατατάσσοντας τη Marfin Popular Bank, μεταξύ των ισχυρότερων κεφαλαιακά τραπεζών της Ευρωζώνης (ετήσια έκθεση Marfin Popular Bank 2010, www.laiki.com)

6.4 Marfin Popular Bank 2011

Τα καθαρά έσοδα από τόκους διαμορφώθηκαν σε 799 εκ., αυξημένα κατά 12,6%. Το σύνολο των εσόδων άγγιξε τα 1.037 εκ., σημειώνοντας άνοδο μόνο 1,5% λόγω ζημιών σε επενδυτικές θέσεις οι οποίες δεν αναμένεται να είναι επαναλαμβανόμενες. Τα λειτουργικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων προσωπικού, συγκρατήθηκαν στα ίδια επίπεδα. Το κέρδος πριν από τις απομειώσεις ομολόγων που προέρχονται από τραπεζικές εργασίες στην Κύπρο ανήλθαν σε 312 εκ., σημειώνοντας αύξηση 55,3% και αποτελούν το 80,4% του συνόλου.

Η κλιμάκωση της κρίσης του Ελληνικού δημόσιου χρέους και οι εξελίξεις στην Ελλάδα ήταν καθοριστικά στην επίπτωση στα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου για το 2011. Η διαφανής και περιεκτική αναγνώριση των επιπτώσεων της Ελληνικής κρίσης σε όλα τα επίπεδα είχε ως αποτέλεσμα τα ακόλουθα:

Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ): Τα ετήσια αποτελέσματα συμπεριλαμβάνουν ζημιά απομείωσης ύψους 2.331 εκ. για το χαρτοφυλάκιο του Ομίλου σε ΟΕΔ, αντιπροσωπεύοντας το 76,4% της ονομαστικής τους αξίας. Ο Όμιλος κατείχε ΟΕΔ ονομαστικής αξίας 3.052 εκ. Αυτή η ζημιά απομείωσης των ΟΕΔ είναι αποτέλεσμα του προγράμματος ιδιωτικής συμμετοχής (PSI+) το οποίο ανακοινώθηκε στις 24 Φεβρουαρίου, 2012. Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα του Ομίλου που ανακοινώθηκαν στις 29 Φεβρουαρίου, 2012 συμπεριλάμβαναν ζημιά απομείωσης ύψους 1.969 εκ. για το χαρτοφυλάκιο του Ομίλου σε ΟΕΔ, αντιπροσωπεύοντας το 65% της ονομαστικής τους αξίας. Μετά την ανακοίνωση της οριστικοποίησης της λογιστικής απεικόνισης της συμμετοχής στο PSI+ αυτό το ποσό αυξήθηκε σε 2.331 εκ.

Προβλέψεις για το δανειακό χαρτοφυλάκιο: Με αυτόβουλη ανάθεση σε δύο ανεξάρτητους εξειδικευμένους οίκους ολοκληρώθηκε προαιρετική διαγνωστική αξιολόγηση του χαρτοφυλακίου του Ομίλου, με στόχο την έγκαιρη διάγνωση και διαφύλαξη της ποιότητας του από ενδεχόμενες επισφάλειες.

Μια διαγνωστική αξιολόγηση αποτέλεσε και τη βάση για την ενίσχυση των αποθεματικών προβλέψεων για την τρέχουσα θέση και αντανακλά ένα σενάριο παρατεταμένης παραμονής στις σημερινές αρνητικές συνθήκες. Οι προβλέψεις για το δανειακό χαρτοφυλάκιο στο δ' τρίμηνο του 2011 άγγιξαν τα 868 εκ. και στο σύνολο του έτους 2011 τα 1.151 εκ. (σε σχέση με 266 εκ. το 2010).

Οι σωρευτικές προβλέψεις διαμορφώθηκαν σε 1.930 εκ. και καλύπτουν το 52% των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε σχέση με 46% το γ' τρίμηνο του 2011.
(ετήσια έκθεση Marfin Popular Bank 2011, www.laiki.com)

MARFIN POPULAR BANK ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ/ΔΕΙΚΤΕΣ

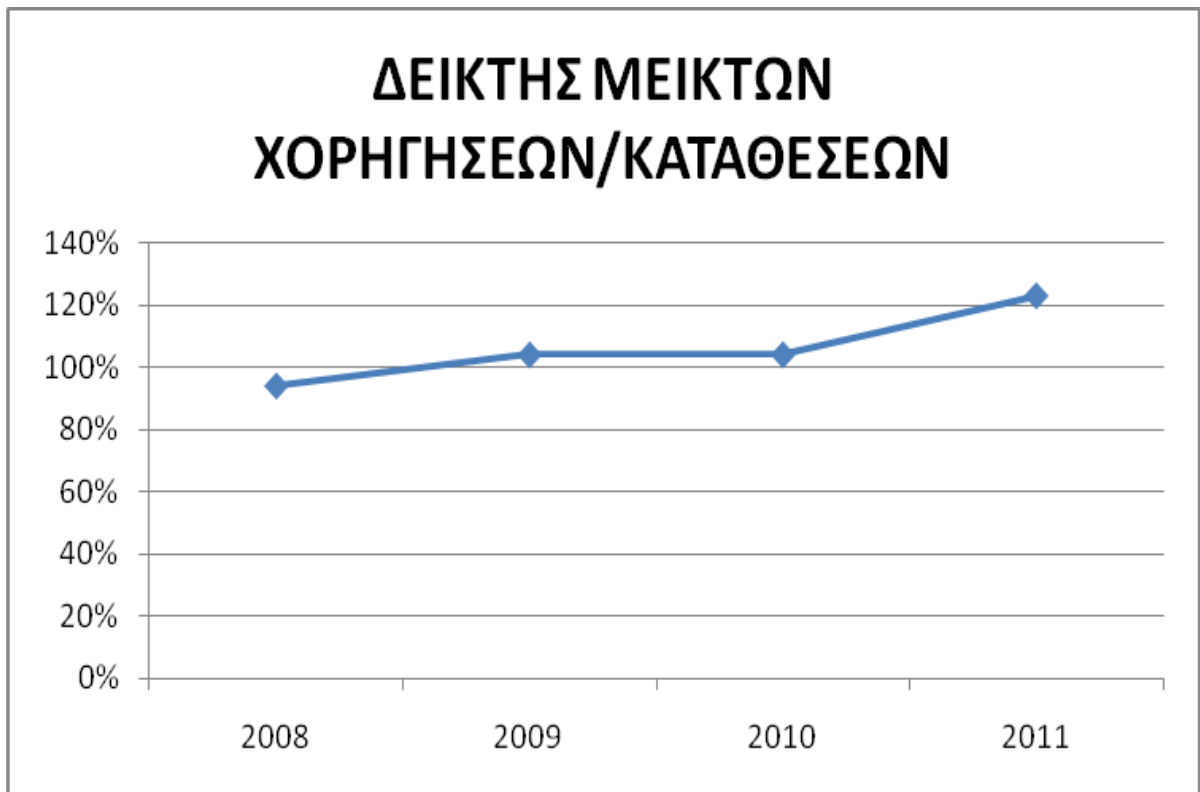
	2008	2009	2010	2011
ΚΕΡΔΟΣ ΜΕΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ(ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)	394,6	173,9	87,1	-3650,
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΑ/ΕΣΟΔΑ	54,50%	58,10%	63,80%	62,60%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΕΙΚΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	94%	104%	104%	123%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	10,60%	11,50%	13,70%	4%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	18,30%	7,70%	3,80%	

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Laikis 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Laikis 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Laikis 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Laikis 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Laikis 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

7. Ανάλυση Τάσεων Κερδών και Δεικτών Τραπεζών

Στο πιο κάτω κεφάλαιο θα γίνει μια επεξήγηση ανάλυση των τάσεων των οικονομικών δεικτών και ανάλυση των τάσεων των δεικτών που έχουμε εντοπίσει στην προηγούμενη ενότητα. Για τον λόγο αυτό ξαναπαραθέτουμε τους πίνακες και τις γραφικές παραστάσεις και ακολούθως γίνεται μια ανάλυση των τάσεων από το 2008 μέχρι το 2011.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΚΕΡΔΟΣ ΜΕΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ(ΣΕ ΕΚΑΤ.)	31,324	28,347	9,191	-99,545
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΑ/ΕΣΟΔΑ	65,30%	63,10%	66,50%	56%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΕΙΚΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	81,60%	76,50%	79,10%	79,20%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	10,80%	14%	15%	13%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	7%	5,70%	1,70%	-20,90%

(οικονομικές καταστάσεις ελληνικής τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις ελληνικής τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις ελληνικής τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις ελληνικής τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις ελληνικής τράπεζας 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

7.1 Ανάλυση τάσεων κερδών και δεικτών της Ελληνικής Τράπεζας

Παρατηρούμε ότι από το 2008 μέχρι το 2010 υπάρχει η τάση για μείωση του κέρδους. Από 31,324 εκατ. Το 2008 μειώνονται στα 9,19 εκατομμύριο το 2010. Για το 2011 έχουμε μια δραματική μείωση σε ζημιές -99,545 εκατ.

Όσο αφορά τον δείκτη έξοδα προς έσοδα παρατηρούμε ότι από το 65,30% το 2008 πέφτει στο 63,10% το 2009,. Το 2010 έχουμε μια άνοδο ξανά στο 66,5%. Το 2011 έχουμε μια σημαντική μείωση στο 56%

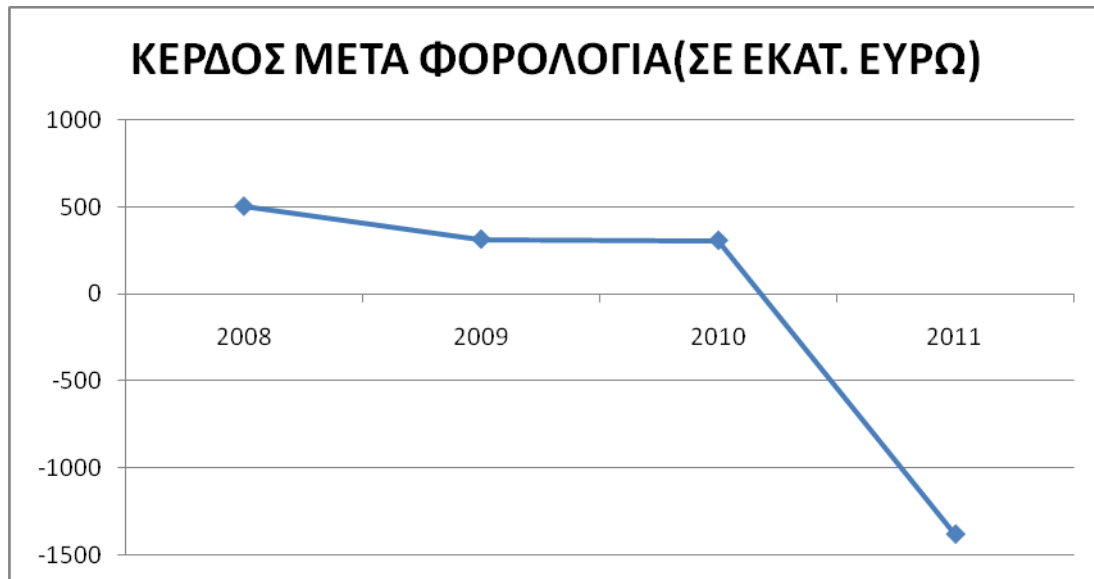
Όσο αφορά τον δείκτη μεικτών χορηγήσεων προς καταθέσεις, παρατηρούμε ότι από το 81,6% το 2008 έχουμε μια σημαντική πτώση στο 76,5% το 2009 και ακολούθως τα επόμενα χρόνια έχουμε μια άνοδο του δείκτη, ώστε να φθάνει το 79,20% το 2011.

Όσο αφορά τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας παρατηρούμε ότι το 2008 είναι στο 10,8%, και παρατηρείται μια ανοδική τάση μέχρι το 2010 προ προσεγγίζει το 15%. Ακολούθως παρατηρούμε μια μείωση στο 13%

Όσο αφορά το δείκτη απόδοσης ιδίων κεφαλαίων έχουμε 7% το 2008 και ακολούθως ακολουθείται μια μείωση της απόδοσης μέχρι το 1,7% το 2010 και ακολούθως το 2011 η απόδοση κινείται σε αρνητικά επίπεδα στο -20,90%

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

	2008	2009	2010	2011
ΚΕΡΔΟΣ ΜΕΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ(ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)	502	313	306	-1380
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΑ/ΕΣΟΔΑ	44,90%	52,40%	50%	47,80%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΕΙΚΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	90%	90%	84%	92%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	11,20%	11,70%	11,90%	7,80%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	25,10%	14%	11,90%	10,90%

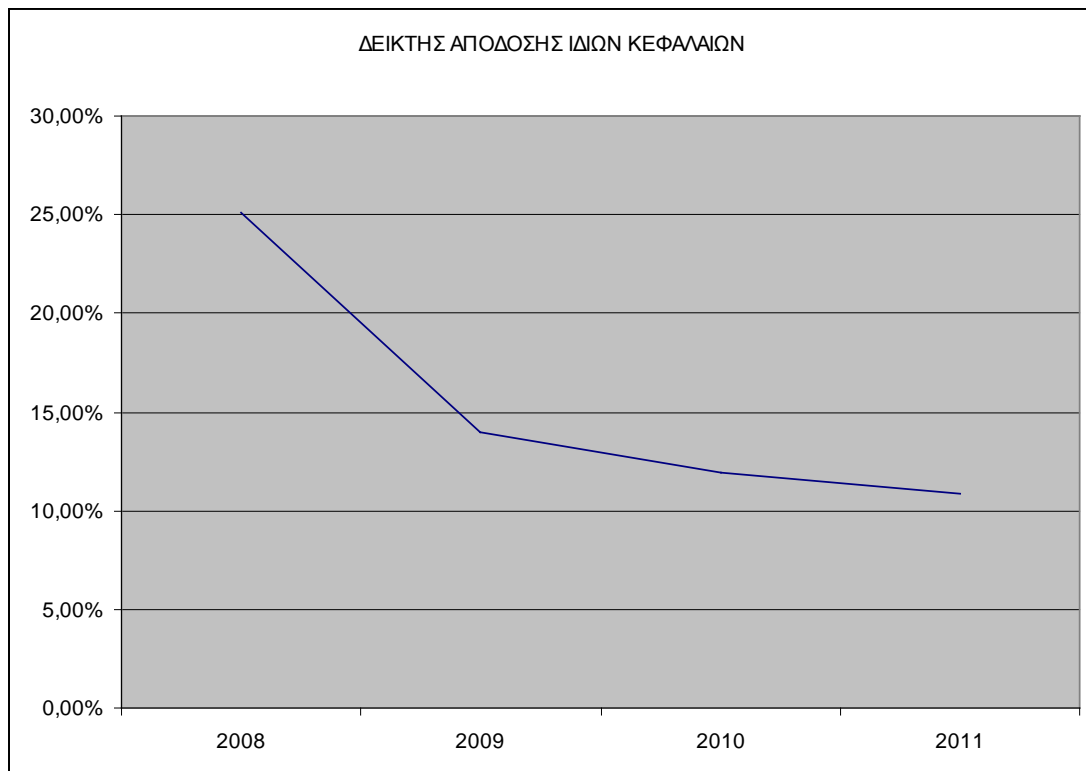
((οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

((οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Τράπεζας Κύπρου 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

7.2 Ανάλυση τάσεων κερδών και δεικτών της Τράπεζας Κύπρου

Σύμφωνα με το πιο πάνω γράφημα παρατηρούμε ότι η τράπεζα από το 2008 και μετά έχει μια συμπίεση στην κερδοφορία της με το 2011 να έχουμε μια δραματική πτώση λόγω της απομείωσης των Ελληνικών Ομολόγων

Παρατηρούμε ότι η τράπεζα μετά το 2008 έχει μια δραματική αύξηση του δείκτη Εξοδά/Εσοδα. Μετά το 2010 και μετά βλέπουμε να μειώνεται αυτός ο δείκτης φθάνοντας 52%

Όσο αφορά τον δείκτη μεικτών χορηγήσεων/καταθέσεων έχουμε τον δείκτη να μένει σταθερός για τα έτη 2008 και 2009 στο 90% το 2010 μειώνεται σημαντικά στο 84%, αλλά το 2011 αυξάνεται ξανά, φθάνοντας στο 92%.

Παρατηρούμε ότι στον δείκτη απόδοσης ιδίων κεφαλαίων παρατηρούμε μια συνεχόμενη μείωση από 25,10%(2008) στο 10,9%(2011)

Όσο αφορά τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας βλέπουμε ότι από το 2008 μέχρι το 2010 έχουμε μια ανοδική τάση που ξεκινά από το 11,20% και φθάνει στο 11,90%. Το 2011 όμως ο δείκτης πέφτει κάτω από τα επιτρεπτά όρια του 8% στο 7,8%.

MARFIN POPULAR BANK

	2008	2009	2010	2011
ΚΕΡΔΟΣ ΜΕΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ(ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)	394,6	173,9	87,1	-3650,
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΑ/ΕΣΟΔΑ	54,50%	58,10%	63,80%	62,60%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΕΙΚΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	94%	104%	104%	123%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	10,60%	11,50%	13,70%	4%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	18,30%	7,70%	3,80%	

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Popular Bank 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Popular Bank 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Popular Bank 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

(οικονομικές καταστάσεις Marfin Popular Bank 2008-2011, βλέπε παράρτημα, πηγή ετήσιες εκθέσεις)

7.3 Ανάλυση τάσεων κερδών και δεικτών της Marfin-Laiki

Παρατηρούμε ότι η τράπεζα από το 2008 μέχρι το 2010 μειώνονται τα κέρδη της από τα 396,6 εκατ. σε 87 εκατ. Το 2011 έχουμε ζημιές 3650 εκατ. λόγω της απομείωσης των ελληνικών ομολόγων

Όσο αφορά τον δείκτη έξοδα προ έσοδα παρατηρούμε μια αυξητική τάση από το 2008 (54,5%) μέχρι το 2010(63,80%). Το 2011 έχουμε μια μικρή μείωση στο 62,60% Όσο αφορά τον δείκτη μεικτών χορηγήσεων/καταθέσεων παρατηρούμε μια αυξητική τάση από 94% το 2008 σε 123% το 2011

Όσο αφορά τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας παρατηρούμε ότι παρατηρείται μια ανοδική τάση από 10,6% το 2008 μέχρι 13,7% το 2010. λόγω της απομείωσης των ελληνικών ομολόγων το 2011 ο δείκτης πέφτει στο 4% που είναι κάτω από τα επιτρεπτά όρια του 8%.

Τέλος ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων έχει πτώση από 18,3% το 2008 μέχρι 3,8% το 2010

8. Ανάλυση swot

Κατά την ανάλυση SWOT μελετώνται τα δυνατά (Strengths) και αδύνατα (Weaknesses) σημεία μίας επιχείρησης, οργανισμού ή και περιοχής, καθώς και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) που υπάρχουν.

Τα δυνατά και αδύνατα σημεία αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης καθώς προκύπτουν από τους εσωτερικούς πόρους που αυτή κατέχει (π.χ. ικανότητες προσωπικού και στελεχών, ιδιότητες και χαρακτηριστικά της επιχείρησης, τεχνογνωσία, χρηματοοικονομική υγεία και ικανότητα να ανταποκριθεί σε νέες επενδύσεις, κλπ.).

Αντιθέτως οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης τις οποίες η επιχείρηση θα πρέπει να εντοπίσει, να προσαρμοστεί σε αυτές ή ακόμα και να τις προσαρμόσει όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό (π.χ. είσοδος νέων ανταγωνιστών, ρυθμίσεις στο νομικό περιβάλλον, δημιουργία ή/και εμφάνιση νέων αγορών, κλπ.).

Στην πιο κάτω ανάλυση ομαδοποιούμε τα αρνητικά και τα θετικά στοιχεία με το να εξετάσουμε στην μια κατηγορία τα δυνατά στοιχεία του τραπεζικού κλάδου μαζί με τις ευκαιρίες στην αγορά και στην άλλη κατηγορία τα αρνητικά στοιχεία μαζί με τις απειλές της αγοράς. Αυτή η ανάλυση προτιμήθηκε για τον λόγω της αλληλεξάρτησης που έχουν στην ανάλυση τα συστατικά στοιχεία της κάθε ανάλυσης.

8.1 Δυνάμεις και Ευκαιρίες

Το τραπεζικό σύστημα στο οποίο δραστηριοποιούνται τα υπό εξέταση τραπεζικά ιδρύματα είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένο και θεμελιωμένο σε ισχυρές βάσεις έτσι ώστε να είναι σε θέση να αντέξει είδη αρκετές αναταράξεις που έχει προκαλέσει η άνευ προηγουμένου παγκόσμια οικονομική κρίση, που έκανε την εμφάνιση της ιδιαίτερα δραστικά στον χρηματοπιστωτικό τομέα μετά τα μέσα του 2008.

Παρατηρούμε ότι τα τρία μεγαλύτερα τραπεζικά συγκροτήματα της Κύπρου παρουσιάζουν ένα πολύ καλό δείκτη μεικτών χορηγήσεων έναντι καταθέσεων, με αποτέλεσμα οι τράπεζες να έχουν την δυνατότητα ανεξάρτησης τους από την διατραπεζική αγορά, πράγμα ιδιαίτερα σημαντικό λόγω της ύπαρξης της προαναφερμένης συνεχιζόμενης παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Σε όλα τα τραπεζικά ιδρύματα βλέπουμε να γίνεται μια προσπάθεια μείωσης των λειτουργικών τους εξόδων, πράγμα που υποδηλώνει ότι τα υπό εξέταση τραπεζικά ιδρύματα έχουν αντιληφθεί ότι στο σημερινό δυσμενή οικονομικό περιβάλλον δεν αρκεί πλέον να είσαι μόνο αποδοτικός αλλά και αποτελεσματικός.

Είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό που οι υπό εξέταση τράπεζες έδωσαν έμφαση στην προσέλκυση κεφαλαίων τα τελευταία έτη για να ενισχύσουν την κεφαλαιακή τους βάση. Αυτό θα μπορέσει να τους δώσει την δυνατότητα όταν αρχίσει η ανάκαμψη τις οικονομία, και μετά από μια προσεκτική ανάλυση των υποψήφιων δανειστών, να αρχίσει μια κερδοφόρος περίοδος για τις τράπεζες λόγω του διαθέσιμου κεφαλαίου προς δανεισμό που θα έχουν αυτά τα τραπεζικά ιδρύματα.

Οι κυπριακή οικονομία λόγω του μικρού της μεγέθους, μπορεί πολύ εύκολα να αλλάξει προσανατολισμό και να υιοθετήσει νέα οικονομικά μοντέλα (π.χ η καθιέρωση της Κύπρου ως πανεπιστημιακό- ερευνητικό κέντρο, ανάπτυξη καινοτομικών προϊόντων, πράσινη ανάπτυξη κτλ) που θα μπορέσουν να επιφέρουν έσοδα, ευρωστία στην οικονομία και κατ' επέκταση ευημερία στην κοινωνία. Πράγμα ιδιαίτερα σημαντικό για την ανάπτυξη του τραπεζικού τομέα.

Οι κυπριακή οικονομία έχει ιδιαίτερα καλές σχέσεις με ισχυρά αναδυόμενες οικονομίες, όπως η Ρωσική, και η Κινέζικη. Μια προσέλκυση κεφαλαίων και επενδύσεων από τις χώρες αυτές, μπορεί να ξαναβάλει την κυπριακή οικονομία σε τροχιά ανάπτυξης και να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη των τραπεζικών ιδρυμάτων της Κύπρου, λόγω της ροής χρήματος μέσα από αυτές.

Η πρόσφατη ανακάλυψη κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην Κυπριακή ΑΟΖ έχει δώσει στην Κυπριακή Οικονομία την όραμα και προοπτική. Με τους κατάλληλους

πολιτικούς χειρισμούς, μπορεί η κυπριακή οικονομία να αναζωογονηθεί από την εισροή πολύτιμων κερδών-εισοδημάτων από την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων. Επίσης με τους κατάλληλους πολιτικούς χειρισμούς μπορούμε να διασφαλίσουμε ένα σταθερό, ήρεμο και ειρηνικό περιβάλλον στην ευρύτερη ταραγμένη Μέση Ανατολή που θα μπορέσει να αποτελέσει πόλος έλξης νέων κεφαλαίων και κατ' επέκταση ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας και του τραπεζικού τομέα.

8.2 Αδυναμίες και Απειλές

Η υπερέκθεση των κυπριακών τραπεζών στον ελλαδικό χώρο λόγω της πρωτόγνωρης οικονομικής κρίσης. Λόγω αυτής της δυσμένειας στην αγορά, παρατηρούμε ότι υπάρχει μια μείωση στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου των τραπεζών. Αυτό έχει ένα αρνητικό αντίκτυπο στην κερδοφορία του κυπριακού τραπεζικού κλάδου.

Επίσης λόγω της απόφασης για απομείωση των ομολόγων του Ελληνικού δημοσίου και δεδομένου ότι όλα τα υπό εξέταση τραπεζικά ιδρύματα κατακρατούσαν ένα σημαντικό ποσό ομολόγων είχαμε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση σημαντικών ζημιών στο τέλος του 2011. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τα δύο από τα τρία τραπεζικά ιδρύματα παρουσιάζουν σοβαρό πρόβλημα στην ικανοποίηση του βασικού δείκτη για την κεφαλαιακή επάρκεια. σύμφωνα με την Βασιλεία 2. Για τον λόγο αυτό είναι επιτακτική η ανάγκη για την ανακεφαλαίωση των τραπεζών από την κυβέρνηση ή από τον ευρωπαϊκό οργανισμό χρηματοοικονομικής στήριξης, αναγκαζόμενη να εφαρμόσει όλες τις συστάσεις του, με άγνωστο αντίκτυπο στην εύθραυστη κυπριακή τραπεζική αγορά.

Λόγω του ότι η Κύπρος είναι μέλος της ΟΝΕ και έχει υιοθετήσει το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα, το ευρώ, έχει απολέσει την δυνατότητα να εξασκεί αυτόνομη νομισματική πολιτική. Δεν μπορεί λόγω χάρη σε περιόδους οικονομικής κρίσεως, όπως αυτή που διανύουμε αυτή την περίοδο, να προχωρήσει σε υποτίμηση του νομίσματος, έτσι ώστε να γίνει, έστω και βραχυπρόθεσμα, πιο ανταγωνιστική εν σχέση με άλλες οικονομίες. Αντίθετα η νομισματική πολιτική που μπορεί να εξασκεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υπάρχει η πιθανότητα να μην ευνοεί οικονομίες, σαν και την δική μας, που έχουν μια πάρα πολύ μικρή συνεισφορά στο συνολικό Ευρωπαϊκό ΑΕΠ.

Για τον λόγο αυτό για να επιβιώσει μια οικονομία σαν και την δική μας θα πρέπει συνεχώς να ανακαλύπτει και να αναπτύσσει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, έτσι ώστε να αναπτύσσει το Εθνικό της Προϊόν σε συνθήκες οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας.

Σημαντικό μερίδιο στην ανάπτυξη της οικονομίας τα προηγούμενα χρόνια είχε συμβάλει η ιδιωτική κατανάλωση πράγμα που είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό λόγω του ότι αυτές οι δαπάνες δεν αντικατοπτρίζουν την ανάπτυξη στην πραγματική οικονομία και οι δαπάνες αυτές είναι ελαστικές ως προς μια ραγδαία επιδείνωση των δυσμενών συνθηκών της οικονομίας, που μπορεί να επιφέρει αύξηση της ανεργίας και πιθανή μελλοντική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος προς κατανάλωση. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα δάνεια που δόθηκαν στο παρελθόν για καταναλωτικούς σκοπούς με ιδιαίτερα ψηλά επιτόκια (και που συνήθως ήταν χωρίς εμπράγματα διασφαλίσεις) να καταστούν ως μη εξυπηρετούμενα, με αποτέλεσμα να έχουμε μια ραγδαία επιδείνωση των αποτελεσμάτων των τραπεζών.

Στην Κύπρο ένα ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα είναι η δημοσιονομική επιδείνωση που παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια που έχει ως κίνδυνο να αποτελέσει την ωρολογιακή βόμβα που θα συμπαράσχει την μακροοικονομική σταθερότητα της Κύπρου και κατ' επέκταση φυσικά όλου του τραπεζικού συστήματος. Παρατηρήσαμε ότι τα τελευταία χρόνια από πλεονασματικό προϋπολογισμό έφθασε η κυπριακή οικονομία να έχει σημαντικό δημοσιονομικό έλλειμμα. Απότοκο αυτού είναι η δυσκολία που έχει η κυπριακή κυβέρνηση για αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους της από της αγορές, λόγω του ασύμφορα υψηλού επιτοκίου. Επίσης το κράτος αντιμετωπίζει πρόβλημα στην αναχρηματοδότηση του τραπεζικού τομέα λόγω της πρόσφατης απομείωσης των ελληνικών ομολόγων με τον να γίνεται όλο και πιο επιτακτική η ανάγκη της κυπριακής οικονομίας να δανειστή αυτό το ποσό το νεοσύστατο ταμείο ευρωπαϊκής σταθερότητας με όποιους επαχθείς όρους τόσο στον τραπεζικό και δημοσιονομικό τομέα που πιθανό να μην είναι συμφέρουσες για την μακροοικονομική σταθερότητα του τραπεζικού και τραπεζικού κυπριακού συστήματος. Για τον λόγο αυτό βλέπουμε την κυβέρνηση να κατευθύνεται στην σύναψη δανείων μέσω συγκεκριμένων αγορών που έχουν ιδιαίτερα συμφέροντα στην περιοχή όπως την ρωσική αγορά. Τέτοιες συμφωνίες όμως εγκυμονούν κινδύνους

λόγων πιθανών δεσμεύσεων, όχι τόσο συμφέρουσες, που πιθανών να πάρουμε ως χώρα στο πολιτικό-οικονομικό επίπεδο.

- **Το μεγάλο μέγεθος του τραπεζικού τομέα στην Κύπρο.** Συγκεκριμένα σε συνθήκες της διευρυνόμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης όπως είναι αυτή που βιώνουμε, είναι ακριβώς ο τραπεζικός τομέας, αυτός δηλαδή που συνετέλεσε τα μέγιστα κατά την τελευταία εικοσαετία στην ευημερία των Κυπρίων, να αποτελέσει την αχίλλειο πτέρνα της κυπριακής οικονομίας. Συγκεκριμένα ο κυπριακός τραπεζικός τομέας είναι τόσο μεγάλος σε σύγκριση με την οικονομία του νησιού, ώστε αν πέσει σε κρίση, το κυπριακό κράτος δεν έχει τη δύναμη να τον σώσει. Οι αριθμοί είναι αμείλικτοι. Σύμφωνα με υπολογισμούς του οίκου αξιολόγησης Moody's, το σύνολο του κύκλου εργασιών των κυπριακών τραπεζών ανέρχεται στο 650% του ΑΕΠ της Κύπρου. Είναι δηλαδή προφανές ότι εδώ έχουμε ένα φαινόμενο αντίστοιχο με εκείνο των τραπεζών της Ιρλανδίας και της Ισλανδίας.
- **Ελληνικά κρατικά ομόλογα:** Οι κυπριακές τράπεζες φέρουν επίσης βαρύ ελληνικό φορτίο. Κατά τη Standard & Poor's οι κυπριακές τράπεζες έχουν στην κατοχή τους ελληνικά κρατικά και τραπεζικά ομόλογα ύψους 6,4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Αν όντως ισχύει αυτό το ποσό, αντιστοιχεί στο 37% του ΑΕΠ της Κύπρου. Σε απλά ελληνικά αυτό σημαίνει ότι, αν επέλθει "κούρεμα" των ελληνικών κρατικών ομολόγων, οι ζημιές των κυπριακών τραπεζών θα είναι πολύ σημαντικές, ίσως δυσβάστακτες.
- **Άμεση σύνδεση τραπεζικού τομέα της Κύπρου με τον Ελληνικό.** Ο τραπεζικός τομέας της Κύπρου είναι τόσο πολύ συνδεδεμένος με την Ελλάδα που μια διάσωση μέσω του κράτους θα ήταν απαραίτητη. Αυτό όμως θα δημιουργούσε μεγάλες δυσκολίες στον δημόσιο προϋπολογισμό. Για το λόγο αυτό όλο και περισσότερες τράπεζες και ειδικοί εκτιμούν πως η Κύπρος τους επόμενους μήνες θα αναγκαστεί να καταφύγει στο μηχανισμό στήριξης.

- **Το κυπριακό πρόβλημα:** Το ότι το κυπριακό πρόβλημα συνεχίζει να παραμένει άλυτο εξακολουθεί να είναι πηγή αστάθειας στο νησί και να επηρεάζει τις μακροπρόθεσμες μεταβλητές αστάθειας στην οικονομία. Αυτό κάνει μεγάλους οικονομικά οργανισμούς να είναι κάπως διστακτικοί στο να επενδύσουν πάρα πολύ μεγάλα κεφάλαια στην Κύπρο δεδομένου ότι η απόσβεση των κεφαλαίων αυτών χρειάζεται και μεγαλύτερη χρονική περίοδο.

9. Επίλογος-Συμπεράσματα-Νέα Ερευνητικά Ερωτήματα

Στην παρούσα εργασία έχει γίνει μια κλαδική ανάλυση των τριών μεγάλων κυπριακών τραπεζών (Ελληνικής, Κύπρου και Marfin) από το 2008 μέχρι το 2011 και η επίδραση που είχε σε αυτές η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση που έκανε την εμφάνιση της δραστικά από το 2008 και μετά.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας δόθηκε σημασία στην σκιαγράφηση του τραπεζικού συστήματος στο οποίο δρουν οι υπό εξέταση τράπεζες(Ελληνικής, Κύπρου και Marfin). Γίνεται μια αναφορά για πια τραπεζικά ιδρύματα λειτουργούν στην Κύπρο και πως γίνεται η εποπτεία τους. Δίνεται μια αναφορά για το πόσο σημαντικό ρόλο έχουν παίξει διαχρονικά τα τραπεζικά ιδρύματα για την ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας. Επίσης παραθέτονται συνοπτικά στοιχεία που αφορούν το σύνολο των καταθέσεων και των χορηγήσεων σε συνδυασμό με το μερίδιο αγοράς που κατέχουν τα τραπεζικά ιδρύματα. Αυτό μας βοηθά να καταλάβουμε την δεσπόζουσα θέση που έχουν τα υπό εξέταση τραπεζικά ιδρύματα στον κυπριακό τραπεζικό κλάδο.

Ακολούθως μελετήθηκε το κυπριακό οικονομικό περιβάλλον από το 2008 μέχρι το 2011 μέσα στο οποίο λειτούργησαν οι τράπεζες. Η ανάλυση αυτή θεωρήθηκε ιδιαίτερα σημαντική για τον λόγο ότι την περίοδο αυτή ξέσπασε μια παγκόσμια οικονομική κρίση που στις διαστάσεις και τις επιπτώσεις της ήταν τόσο δραματικές που μέτρο σύγκρισης μπορεί να είναι μόνο η μεγάλη κρίση του 2009. Συγκεκριμένα δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση σε μεταβολές σημαντικών δεικτών της οικονομίας όπως ο ρυθμός ανάπτυξης, ο πληθωρισμός, το δημόσιο έλλειμμα, το δημόσιο χρέος καθώς και η ανεργία.

Αφού καθορίστηκε το οικονομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργούν οι τράπεζες μελετήθηκε η πορεία των υπό εξέταση τραπεζών από το 2008 μέχρι το 2011. Μελετήθηκαν οι μεταβολές διάφορων οικονομικών μεγεθών όπως η κερδοφορία και διάφοροι άλλοι οικονομικοί δείκτες σημαντικοί για τις τράπεζες όπως δείκτης εξόδων προς έσοδα, δείκτης μεικτών χορηγήσεων προς καταθέσεις, δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας και δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων.

Ακολουθώντας ακολουθώντας μια παραλλαγή της swot ανάλυσης ομαδοποιήσαμε από την μια τα αρνητικά(εσωτερικό περιβάλλον του τραπεζικού κλάδου) και τις απειλές(εξωτερικό περιβάλλον τραπεζικού κλάδου) από την μια και τα δυνατά (εσωτερικό περιβάλλον τραπεζικού κλάδου) και ευκαιρίες (εξωτερικό περιβάλλον τραπεζικού κλάδου) από την άλλη. Αυτό μας βοήθησε να καταλάβουμε την πορεία και τις προκλήσεις του τραπεζικού τομέα και να βγάλουμε χρήσιμα συμπεράσματα

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι για τις τράπεζες να βρεθούν οι οικονομικοί πόροι για την κεφαλαιακή τους ενίσχυση. Στην παρούσα χρονική περίοδο επιτακτική είναι η ανάγκη για άντληση των κεφαλαίων από τον ευρωπαϊκό ταμείο, μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να γίνει η προσπάθεια για άμεση άντληση κεφαλαίων κατευθείαν από τον μηχανισμό χωρίς την μεσολάβηση του κράτους (ακολουθώντας το πρόσφατο παράδειγμα της Ισπανίας – Ιούνιος 2002) για να μην επιβαρυνθούν περαιτέρω τα διαρκώς επιδεινούμενα δημοσιονομικά προβλήματα της Κύπρου. Πιο συγκεκριμένα το δάνειο θα είναι απευθείας από τον μηχανισμό προς τις τράπεζες και δεν θα δανείζεται πρώτα το κράτος από τον μηχανισμό και μετά αυτό να δανείζει τις τράπεζες. Φυσικά οι τράπεζες θα πρέπει να ακολουθήσουν μέτρα εξυγίανσης και αναδιοργάνωσης. Οι συμφωνίες αυτές θα διαμορφωθούν μετά από διαπραγματεύσεις των τραπεζών, με την βοήθεια φυσικά της κυπριακής κυβέρνησης, με τον εν λόγω μηχανισμό σταθερότητας. Απότοκο αυτών των συμφωνιών θα είναι και η πιθανή αρνητική επίπτωση στα δικαιώματα των τραπεζικών υπαλλήλων. Αυτή η υπόθεση θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό ερευνητικό ερώτημα σε μια μελλοντική έρευνα.

Επιπρόσθετα το υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα και το διαρκώς επιδεινούμενο πρόβλημα δημόσιου χρέους έχει ως απότοκο να είναι απαγορευτικό για την κυπριακή δημοκρατία να βγει ελεύθερα στις αγορές για δανεισμό με την έκδοση ομολόγων-αξιογράφων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το κράτος να αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα στην κάλυψη των τρεχουσών αναγκών του και πολύ περισσότερο στην αναχρηματοδότηση του χρέους του. Για τον λόγω αυτό το κράτος θα πρέπει να συνυπολογίσει εναλλακτικές μορφές δανεισμού όπως είναι η Ευρώπη (μηχανισμός στήριξης), το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, και άλλες μη τόσο «ορθόδοξες μεθόδους» δανεισμού, όπως δανεισμός από τρίτες χώρες όπως Ρωσία και Κίνα. Μη ορθόδοξος δανεισμός αναφέρεται με την έννοια ότι οι δεσμεύσεις που θα πάρει η

κυβέρνηση στις εν λόγω χώρες μπορεί να μην είναι τόσο ξεκάθαρες. Επίσης αμφιβολία εκφράζεται από πολλές ευρωπαϊκές χώρες αν ο δανεισμός αυτός δεν είναι σωστός αφού προέρχεται από ανταγωνιστικές οικονομίες ως προς την ευρωπαϊκή. Από την άλλη πλευρά όμως οι οικονομίες αυτές και πιο συγκεκριμένα η ρωσική, θα επιθυμούσαν σταθεροποίηση της κυπριακής οικονομίας για τον λόγο ότι στην περιοχή μας διακυβεύονται σημαντικά οικονομικά και γεωπολιτικά συμφέροντα. Άρα μια σταθερή οικονομική βάση, μέσα στα πλαίσια μια υγιούς κυπριακής οικονομίας, σ'θα τους ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη. Όπια απόφαση δανεισμού και αν ακολουθήσει η κυβέρνηση το σίγουρο είναι ότι θα ακολουθήσουν μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης όχι και τόσο δημοφιλή στις ευρύτερες κοινωνικές μάζες.

Αναλογιζόμενοι την κοινωνική διάσταση αυτών των δύσκολων μέτρων θα πρέπει να επιστήσουμε την σοβαρότητα στις διαπραγματεύσεις που θα ακολουθήσουν με τους πιο πάνω οργανισμούς-χώρες. Τα μέτρα που θα ακολουθήσουν τις συμφωνίες αυτές θα πρέπει να είναι κοινωνικά δίκαια και να στοχεύουν στην επίλυση στρεβλώσεων της οικονομίας σε μέσω-μακροπρόθεσμο επίπεδο. Άμεσα μέτρα σε βραχυχρόνιο επίπεδο, όπως μείωση μισθών και συντάξεων και αύξηση της φορολογίας, μέτρα που εφαρμόστηκαν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως στην Ελλάδα από το 2009 μέχρι σήμερα, πιθανό να πυροδοτήσουν ένα νέο κύκλο ύφεσης με καταστρεπτικά αποτελέσματα για την οικονομία. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, τα μέτρα εξυγίανσης να ακολουθούνται πάντα από ισοδύναμα μέτρα ανάπτυξης, πράγμα απαραίτητο για να κινηθεί η οικονομία σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Δεν πρέπει ποτέ να λησμονούμε ότι η ανάπτυξη είναι το όχημα που θα μας οδηγήσει εκτός της κρίσης. Ανάπτυξη όμως θεμελιωμένη σε σωστές βάσεις (όπως π.χ. ένας οικονομικά υγιής και σωστά δομημένος τραπεζικός κλάδος).

Κλείνοντας αυτή την εργασία θα ήθελα να αναφέρω ότι ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον ερευνητικό ερώτημα που πηγάζει από αυτή την εργασία είναι πια εξειδικευμένα μέτρα θα πρέπει να ακολουθήσει η κυπριακή κυβέρνηση και όλοι οι οικονομικοί φορείς του τόπου, ώστε να διατηρήσουν ζωντανή την ανάπτυξη και κατά συνέπεια σε λειτουργία τις μηχανές του οχήματος που θα μας οδηγήσει έξω από το οικονομικό τέλμα. Ένα οικονομικό τέλμα που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας, ο δημοσιονομικός τομέας και κατ'επέκταση η ευρύτερη κυπριακή οικονομία.

10. Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αγγελόπουλος Π (2008), Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα, β έκδοση, Εκδ Σταμούλη, Αθήνα

Βασιλείου Δ, Ηρειώτης (2008), Χρηματοοικονομική Διοίκηση- Θεωρία και πρακτική, Rosili, Αθήνα

Γρηγοράκος Θ (2005), Ανάλυση-Ερμηνεία του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου, Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής, 11η έκδοση, Σάκκουλας

Γκικας Χ Δημητρίου (2008) Χρηματοοικονομική Λογιστική (International Financial Reporting Standards)

Διακόπουλος Χ (1973) Ανάπτυξη των Ισολογισμών εις την Διεύθυνση των επιχειρήσεων, Αθήνα

Ζαχαριάδης- Σούρος Δημήτρης (2003), Χρήμα, Πίστη, Τράπεζες, Εκδ. Σταμούλη, Αθήνα

Ηρειώτης Ν (2007), Εισαγωγή στην Χρηματοοικονομική Λογιστική, Αθήνα

Michail Anglietta (2009), Η Οικονομική Κρίση, Εκδοσις Πόλης, Αθήνα

Ian H Giddy (1994) Παγκόσμιες Χρηματοπιστωτικές Αγορές, Εκδόσεις Παπαζήση

Ιωάννη, Γ Τζωαννου (2004) Χρηματοδοτική Διοίκηση, Εκδοτικές επιχειρήσεις "Το Οικονομικό", Κ & Π Σπίλιας ΑΕΒΕ, Αθήνα

Καλφάογλου Φαίδων (2009) Χρηματοπιστωτική Κρίση και Βασιλεία ΙΙ, Τράπεζα Ελλάδος

Μηλιώτη Ειρήνη (2010) Στρατηγική των Επιχειρήσεων, Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

Νιάρχος Νικήτας Α (2004) Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών καταστάσεων, Εκδ Σταμούλης, Αθήνα

Ξανθάκης Μ/ Αλεξιακής Χ (2007), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων

Προβόπουλος Γ Καπόπουλος Π (2001), Η δυναμική του χρηματοπιστωτικού συστήματος, εκδόσεις Κριτική ΑΕΜ Αθήνα

Robert Heath (1988) Διαχείριση Κρίσεων, Εκδόσεις Μ. Γκιουρδάς, Prentice Hall

Τόμαρος Πέτρος (2010) Τραπεζικό Marketing, Νέα Έκδοση, Αθήνα

Φαρσαρότης Ι Δ (2009) Κατανοώντας την Σύγχρονη Τραπεζική, Εκδ Αντ. Ν Σάκκουλα, Αθήνα

Χριστόπουλος Γ Απόστολος, Ντόκας Γ Ιωάννης (2012) Εκδόσεις Κριτική ΑΕ

Χρήστου Ι Καζαντη (2008) Αρχές και Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής, Business Plus ΑΕ

Χρήστου Ναούμ (1988) Μαθήματα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής

Χρήστου Γ. Φλώρου (1993) Σύγχρονη Διοικητική των επιχειρήσεων

Ξενόγλωσση

Heffnans (2005) Modern Banking, John Wiley and Son

Mishima F (2007) The Economics of Money, Banking and Financial Markets, Pearson, Addison Wesley

Modigliani F and MH Miller (1998) The Cost of Capital Corporation Finance and Theory of Investment, American Economic Review

Nadine Pahl, Anne Richter (2009) Swot Analysis-Idea, Methology and a Practical Approach, Grin Verlag

Richard Koch (2006) The Financial Times Guide to Strategy, FT Prentice Hall, Financial Times

Van Horne J (Financial Management and Policy, Prentice-Hall 8th ed, Englewood Cliffs, New Jersey

Διαδίκτυο

<http://www.bankofcyprus.com> (ετήσιες εκθέσεις)

<http://www.hellenicbank.com> (ετήσιες εκθέσεις)

<http://www.laiki.com> (ετήσιες εκθέσεις)

Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου [Association of Cyprus Banks
(<http://www.acb.com.cy/>)].

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου [Central Bank of Cyprus
(<http://www.centralbank.gov.cy/>)]